

Tampereen seudun työväenopisto

Itsearviointiraportti

Lukuvuosi 2023–2024

Sisällys

1. Elämänmittaisia kasvutarinoita.....	3
2. Itsearvioinnin toteutus	3
2.1 <i>The Common Assessment Framework, CAF</i>	3
2.2 <i>Jatkuva palaute: kurssipalautteet</i>	4
2.3 <i>Työntekijäkyselyt</i>	5
3. Johtajuus.....	5
3.1. <i>Johtamisen arvot ja perusta</i>	5
3.2. <i>Suorituskyvyn ja kehittämisen johtaminen</i>	6
3.3. <i>Henkilöstöjohtaminen</i>	7
3.4. <i>Verkosto- ja sidosryhmäjohtaminen</i>	9
4. Strategia ja toiminnan suunnittelu.....	9
4.1. <i>Tiedon kerääminen</i>	9
4.2. <i>Tiedon hyödyntäminen</i>	10
4.2. <i>Yhteistoiminnallinen suunnittelu</i>	11
4.3. <i>Innovaatiot ja muutokset</i>	12
5. Yhteiskunnalliset tulokset.....	13
6. Asiakastulokset lukuvuonna 2023–2024	15
6.1 <i>Kurssin parasta antia</i>	16
6.2 <i>Opintojen kuvaus ja opetus</i>	16
6.3 <i>Kurssi kokonaisuutena</i>	19
6.4 <i>Asiakaskokemus</i>	20
6.5 <i>Taiteen perusopetuksen lapset ja nuoret</i>	21
7. Kuntalaisten osallistuminen opiston toimintaan	22
7.1 <i>Toteutuneet tunnit ja kurssit</i>	24
7.2 <i>Kurssilaiset</i>	27
7.3 <i>Opiskelijat</i>	27
8. On vain yksi Tampereen seudun työväenopisto	30
Liite Tampereen seudun työväenopiston hankkeet lv. 2023–2024	33

1. Elämänmittaisia kasvutarinoita

Kansalaisopistot ovat paikallisiin ja alueellisiin tarpeisiin pohjautuvia vapaan sivistystyön oppilaitoksia, jotka tarjoavat mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi. Opinnot perustuvat elinikäisen oppimisen periaatteeseen sekä henkilön omaan haluun oppia ja kehittyä. Matalan kynnyksen oppilaitoksena kansalaisopistojen opintoihin voi osallistua kuka tahansa.

Tampereen seudun työväenopisto on Suomen vanhin kansalaisopisto. Järjestämme monipuolista yleissivistävää vapaan sivistystyön koulutusta, kursseja ja luentoja Tampereen ja Ylöjärven kaupunkien alueella. Lisäksi opisto tarjoaa tavoitteellisesti etenevää taidekasvatusta eli taiteen perusopetuksen opintoja aikuisille kuvataiteessa ja kädentaidossa, lapsille ja nuorille kuvataiteessa, sanataiteessa ja teatteritaiteessa. Opistossa toimii myös oppimisen pulmissa auttava Opinverstaas.

Ylläpitämisluvan uusimisen yhteydessä työväenopiston koulutustehtäväksi on määritelty koulutus, joka painottuu vieraisiin kielisiin, kuvataiteeseen ja muihin taideaineisiin, kädentaitoihin, terveyttä edistävään koulutukseen ja yhteiskunnallisiin aineisiin. Työväenopisto järjestää myös maahanmuuttajien kieli- ja kulttuurikoulutusta.

Tehtäväänsä toteuttaessaan opiston tavoitteena on olla rohkea, yhteisöllisen oppimisen verkostotoimija, joka tarjoaa tekemisen kaupunkiin luovuuden, kohtaamisen, tekemisen ja hyvinvoinnin tiloja. Olemme kohtaamispaikka, jossa jokainen on tekijä. Työväenopistossa opiskelu tukee oppijan omaehtoista osaamisen ja nykypäivän kansalaistaitojen kehittämistä sekä urakehitystä työelämässä jatkuvan oppimisen hengessä. Toiminta mahdollistaa yhteisöllisen oppimisen, monipuolisen harrastamisen ja hyvinvoinnin edistämisen. Opisto on mielentila, joka luo elämänmittaisia kasvutarinoita.

2. Itsearviointin toteutus

Laki vapaasta sivistystyöstä (21.8.1998/632) velvoittaa oppilaitokset arvioimaan antamaansa koulutusta ja osallistumaan ulkopuoliseen toimintansa arviointiin. Koulutuksen arvioinnin tarkoitus on tukea vapaan sivistystyön kehittämistä ja parantaa oppimisen edellytyksiä.

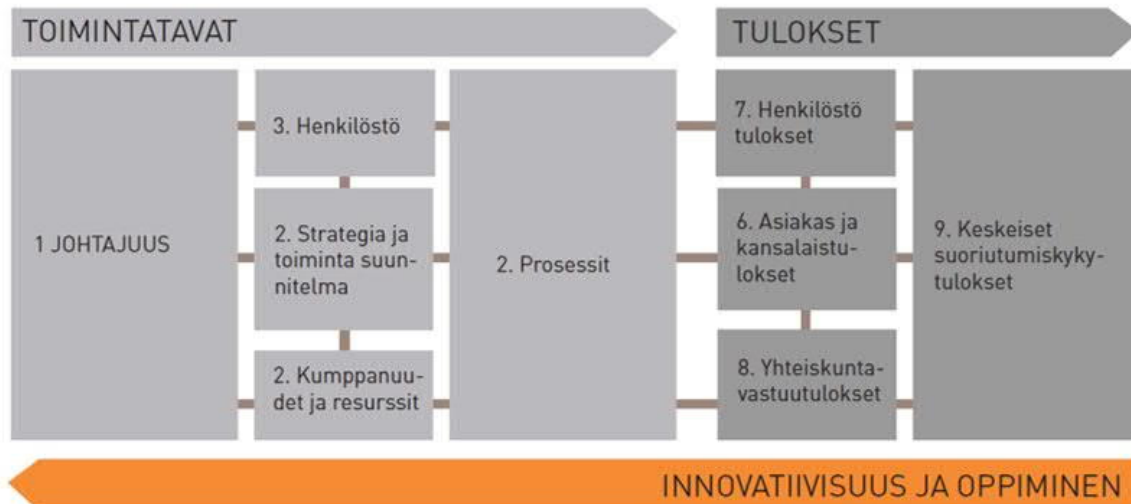
Vastaavasti Laki taiteen perusopetuksesta (21.8.1998/633) määrittelee koulutuksen arvioinnin tarkoituksiksi tukea koulutuksen kehittämistä ja parantaa oppimisen edellytyksiä. Lain mukaan koulutuksen järjestäjän tulee arvioida antamaansa koulutusta.

Työväenopistossa itsearviointia toteutetaan vuosittain. Arvioinnin pohjana on CAF-arviointimalli.

2.1 *The Common Assessment Framework, CAF*

Itsearviointimallit perustuvat jatkuvaan oppimiseen ja toiminnan systemaattiseen kehittämiseen. Mallien taustalla on Demingin laatuympränä tunnettu jatkuvan parantamisen periaate: suunnittele > toteuta > arvioi > paranna. Myös työväenopiston itsearviointi on suunnitelmallinen ja jatkuva arviointiprosessi, jolla edistetään toiminnan laatua ja kehittämistä sekä tunnustetaan vahvuuksia ja kehittämiskohteita.

Työväenopiston itsearvioinnissa hyödynnetään kansalaisopistoissa yleisesti käytössä olevaa CAF-arviointimallia. CAF-malli (kaavio 1) on luotu julkishallinnon tarpeisiin. Siitä on oma versio kansalaisopistotoiminnan arviointiin. Arvioinnissa luodaan kokonaiskuva organisaation toiminnasta ja kehittämistarpeista toimintatapoja ja tuloksia tarkastelemalla.

Kaavio 1. CAF-mallin arviointialueet

Työväenopiston itsearviointinnissa CAF-mallin laadulliset mittarit on jaettu kolmen lukuvuoden sykliin (taulukko 1). Poikkeuksena ovat asiakastulokset, joita tarkastellaan joka lukuvuosi jatkuvan palautteen asiakaskyselyjen pohjalta. Lukuvuoden 2023–2024 vaihtuvina arviointialueina olivat johtajuus, strategia ja toiminnan suunnittelu sekä yhteiskunnalliset tulokset.

Lukuvuosittain		➤ Tulosten numeraalinen tunnuslukutarkastelu ➤ Asiakastulokset
Lv. 2022-2023	➤ Henkilöstö ➤ Prosessit	➤ Henkilöstötulokset
Lv. 2023-2024	➤ Johtajuus ➤ Strategia ja toiminnan suunnittelu	➤ Yhteiskunnalliset tulokset
Lv. 2024-2025	➤ Kumppanuudet ja resurssit	➤ Keskeiset suorituskäytännöt

Taulukko 1. Työväenopiston arviointisykli

Lukuvuoden 2023–2024 CAF-arviointi suoritettiin ryhmätyönä päätoimisen työyhteisön kokouksessa kesäkuussa 2024. Työyhteisölle lähetettiin etukäteen kirjallisten dokumenttien pohjalta laaditut nykytilankuvaukset. Jokainen ryhmä keskusteli etukäteen toimitetun materiaalin pohjalta arvioitavista alueista ja valitsi työväenopiston vahvuuksia ja kehittämiskohteita. Esille nostetut asiat otetaan huomioon työväenopiston tulevien vuosien kehittämissuunnitelmaa ja -ohjelmaa päivitettäessä.

2.2 Jatkuva palaute: kurssipalautteet

Opiston asiakkaat ja opiskelijat voivat antaa työväenopiston toiminnasta palautetta monin eri tavoin. Itsearviointinnin asiakastulosten tarkastelussa on käytetty lukuvuoden 2023–2024 kurssipalautteita. Palautekyselyt ovat osa Tampereen kaupungin määrittämää asiakaskokemuksen mittaussmallia.

Automatisoitu palautekysely lähtee jokaiselle sähköpostiosoitteensa ilmoittaneelle kurssilaiselle jokaisen kurssin päätyttyä, lukuun ottamatta vapaan sivistystyön lapsiryhmiä, ellei niissä ole aikuisia läsnä. Taiteen perusopetuksen lapsille ja nuorille on oma palautelomakkeensa. Palautetta kysytään opiston toiminnasta, kurssien toteutuksesta ja asiakaspalvelusta.

Myös henkilöstökoulutuksista on kerätty palaute. Tässä raportissa niitä on käytetty johtamisen tarkasteluun.

2.3 Työntekijäkyselyt

Tampereen kaupungin työntekijät vastaavat vuosittain useisiin hyvinvointikyselyihin. Lukuvuonna 2023–2024 oli vastattavana kolme työntekijäkokemuskyselyä. Työntekijäkokemus kertoo työntekijän henkilökohtaisista kokemuksista ja havainnoista arjen työssä. Jokaisen työntekijän kokemus on subjektiivinen tulkinta hänen työelämästään, ympäristöstään, tiimidynamiikastaan, johtamisesta ja siitä, miten nämä tekijät vaikuttavat hänen yleiseen työtyytyväisyyteensä. Näiden yksilöllisten kokemusten tarkastelu paljastaa teemoja, jotka edistävät laajempaa työntekijäkokemusta organisaatiotasolla. Henkilöstökyselyt olivat mukana lukuvuoden 2023–2024 CAF-arviointialueiden tarkastelussa.

Kyselyyn kutsutaan vastaamaan kaikki kyselyn aikana työsuhteessa olevat työntekijät. Lukuvuonna 2023–2024 Tampereen seudun työväenopistossa työskenteli 33 päätoimista työntekijää ja 359 tuntiopettajaa. Heistä syksyn 2023 kyselyyn (Q3/2023) vastasi 15 työntekijää (6,1 %), syyslukukauden päätösvaiheen kyselyyn (Q4/2023) 12 työntekijää (10,5 %) ja kevään 2024 päätösvaiheen kyselyyn (Q2/2024) 21 työntekijää (9,6 %). Matala vastausprosentti selittyy työväenopiston työsuherakenteella. Työväenopiston työntekijöistä yli 84 % on määräaikaissa työsuhteissa olevia tuntityöntekijöitä, joiden motivointi vastaamaan on haasteellista.

3. Johtajuus

CAF-arvioinnissa johtajuutta tarkastellaan neljän aihealueen kautta: johtamisen arvot ja perusta, suorituskyvyn ja kehittämisen johtaminen, henkilöstöjohtaminen sekä verkosto- ja sidosryhmäjohtaminen.

3.1. Johtamisen arvot ja perusta

- Arvot ja missio. Tampereen seudun työväenopiston arvot ovat ihmistenvälisyys, kohtuullisuus ja seuraamustietoisuus. Missiona on tarjota yhteisöllinen oppimispaikka, jossa jokainen voi kehittyä ja edistää hyvinvointia.
- Kestävä kehitys. Opiston toiminnassa korostetaan kestävästä kehitystä, ja kurseja suunnitellaan niin, että ne tukevat tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.
- Asiakaspalvelu. Opisto on antanut kaksi palvelulupausta: 1) Lempeästi läsnä kaikille asiakkaillemme. 2) Tarjoamme sujuvan asiointin ja ajassa elävät opetuspalvelut. Lupaustensa mukaisesti opisto panostaa aitoon kohtaamiseen ja sujuvaan asiointiin ja kerää jatkuvasti palautetta toiminnan kehittämiseksi.
- Johtajuus ja strategia. Opiston visio ja kehittämissuunnitelma ohjaavat toimintaa ja tavoitteita. Niiden pohjalta on laadittu kehittämissuunnitelma. Johtotiimi vastaa strategisesta suunnittelusta ja vuoropuhelusta henkilöstön ja sidosryhmien kanssa, edistäen jaettava johtajuutta ja hyvää hallintotapaa. Tavoite- ja kehityskeskustelut ovat osa strategista johtamisjärjestelmää. Johtajuuden jakamista toteutetaan erityisesti tiimityöllä.

Arvioinnissa vahvuutena nousi esille se, että työväenopistolle on määritelty selkeä suunta, ja sen arvot ovat linjassa opiston mission, vision ja vapaan sivistystyön arvojen kanssa.

Työväenopiston visio kuvastaa Tampereen kaupungin strategian henkeä, kuten tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta, mikä edistää yhteiskunnan eheyttä ja siten toteuttaa vapaalle sivistystyölle määriteltyä

tarkoitusta (Laki vapaasta sivistystyöstä 1998/632). Visiossa korostuu ihmistenvälisyys. Kaupungin ja työväenopiston visiot tukevat myös taiteen perusopetuksen lakiin perustuvaa tavoitetta antaa oppilaalle valmiuksia ilmaista itseään. Tekemisen kaupunki, Tampere, ammentaa asioiden rohkeasta toteuttamisesta ja aikaansaamisesta, jossa kestävää tulevaisuutta rakennetaan osaamisella, yhdessä tekemällä. Työväenopiston toiminta vastaa haasteeseen, toimii mahdollistajana ja tarjoaa kaikille yhdenvertaisia mahdollisuuksia toteuttaa itseään.

Vision toteutumista tuetaan työväenopiston mission avulla, opisto on kohtaamispaikka, jossa jokainen on tekijä. Toiminnassa edistetään ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kestävä kehityksen, kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden ja -kulttuurisuuden sekä kansainvälisyyden toteutumista omaehtoisen oppimisen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden avulla.

Opiston arvojen pohja on kestävässä kehityksessä. Arvot ovat selkeitä, ja niitä ylläpidetään työväenopiston ydintoiminnassa eli kurssien toteutuksessa ja opetuksessa. Arvojen vieminen käytäntöön on kuitenkin osin kesken, eivätkä ne näy kaikessa käytännön toiminnassa. Arvojen kehittämiseksi tarvitaan aikaa ja niihin pohjautuvaa keskustelua täytyy jatkaa. On myös tärkeää tuottaa arvoista ja niiden perustasta helposti esitettävää informaatiota uusien työntekijöiden varten.

3.2. Suorituskyvyn ja kehittämisen johtaminen

- Johtajuus ja strategia. Rehtori johtaa visio- ja missiotyöskentelyä. Tavoitteista keskustellaan henkilöstön kokouksissa, ja johtotiimi asettaa niiden pohjalta tavoitteet ja strategian. Taiteen perusopetuksessa tavoitteiden asettaminen ja strateginen johtaminen perustuu lautakunnan hyväksymiin opetussuunnitelmiin. Henkilöstö osallistuu aktiivisesti tavoitteiden ja strategian toteuttamiseen.
- Muutosten hallinta. Rehtori varmistaa, että toimintaympäristön muutokset huomioidaan strategiassa ja suunnitelmissa. Muutostarpeista keskustellaan säännöllisesti ja toteutumista tarkastellaan myös Kulttuurin palveluryhmän tasolla. Työväenopisto on mukana kahdessa kansalaisopistojen yhteishankkeessa (Kansalaisopistojen tulevaisuuskuva sekä Esteet nurin), jotka tähtäävät muutosten huomioimiseen ja tulevaisuuden ennakoimiseen.
- Viestintä ja osallisuus. Päätoiminen viestintäasiantuntija mahdollistaa viestinnän kehittämisen. Viestintä on avointa, tehokasta ja monikanavaista, millä pyritään takaamaan asioiden välittyminen päätoimisten työntekijöiden lisäksi myös tuntiopettajille, sidosryhmille ja asiakkaille. Lukuvuoden 2023–2024 päättyessä asiakkaille kohdennetun uutiskirjeen oli tilannut 2687 henkilöä, mikä on 67,2 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Työväenopistossa toimii useita tiimejä, joissa käsitellään muutoksia ja niiden vaikutuksia. Osallisuuteen liittyvillä hankkeilla (Kiihdytyskaista ja Esteet nurin) kehitetään kuntalaisten ja opiskelijoiden osallistumisen mahdollisuuksia.
- Laadunhallinta. Opistossa on käytössä laadunhallintajärjestelmä, joka tukee jatkuvaa kehittämistä ja arviointia. Säännöllinen palaute opiskelijoilta ja henkilöstöltä parantaa toiminnan laatua ja prosesseja. Toiminnan arviointi ja jatkuva kehittäminen perustuvat kansalaisopistojen CAF-arviointimalliin. Arviointitulokset julkaistaan toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseksi.
- Riskienhallinta. Opistossa noudatetaan kaupungin ohjeistuksia kriisitilanteissa, riskienhallinnassa ja tietoturvasa. Tampereen kaupungin kotisivuilta löytyy GDPR:n edellyttämät tietosuojaselosteet työväenopiston käyttämistä ohjelmista, jotka sisältävät henkilötietoja. Työväenopistolla oli lukuvuonna 2023–2024 opetusta 74 osoitteessa. Hallinnollisten toimipisteiden ulkopuolella opettavien tuntiopettajien turvallisuudesta ja opastuksesta huolehtiminen on ajoittain haasteellista.
- Resurssien käyttö kehittämisen tukena. Tehokas resurssien käyttö ja jakaminen mahdollistavat innovaatioiden ja kokeilujen toteuttamisen, mm. uudenlaiset kurssit, projektit ja digitaaliset työkalut. Henkilöstön ammatillista kehittymistä tuetaan myöntämällä rahallista avustusta, toteuttamalla koulutuksia ja kannustamalla itsensä kehittämiseen. Kehittämisessä hyödynnetään

hankerahoitusta. Myös yhteistyötahojen kanssa toteutettavat projektit antavat kaivattuja lisäresursseja kehittää opiston toimintaa ja osallisuutta.

Arvioinnissa sekä vahvuudeksi että jatkokehittämisen kohteeksi nousi viestintä. Opiston viestintä on tehokasta ja viestintäasiantuntija tukee kehittämistä. Kehittämistä tulee edelleen jatkaa ja panostaa muutoksista ja niiden vaikutuksista tiedottamiseen. Ratkaisua vailla on myös se, mitkä olisivat tuntiopettajien tavoittamiseen toimivimmat viestintäkanavat. Lukuvuonna 2023–2024 lähetettiin koko henkilökunnalle kuukausikirje kymmenen kertaa. Kirjeen avasi keskimäärin 40,2 % vastaanottajista, ja jotain viestissä olevaa linkkiä klikkasi 13,5 % viestin avaajista.

Toiseksi vahvuudeksi koettiin kehittämismyönteinen ja -haluinen ilmapiiri, jossa uuden kokeilemiseen kannustetaan. Johtotiimi tukee opiston tavoitteiden asettamista ja strategian toteutumista ja työväenopistossa toteutetaan ketterää reagoitua sidosryhmien ja henkilöstön tarpeisiin.

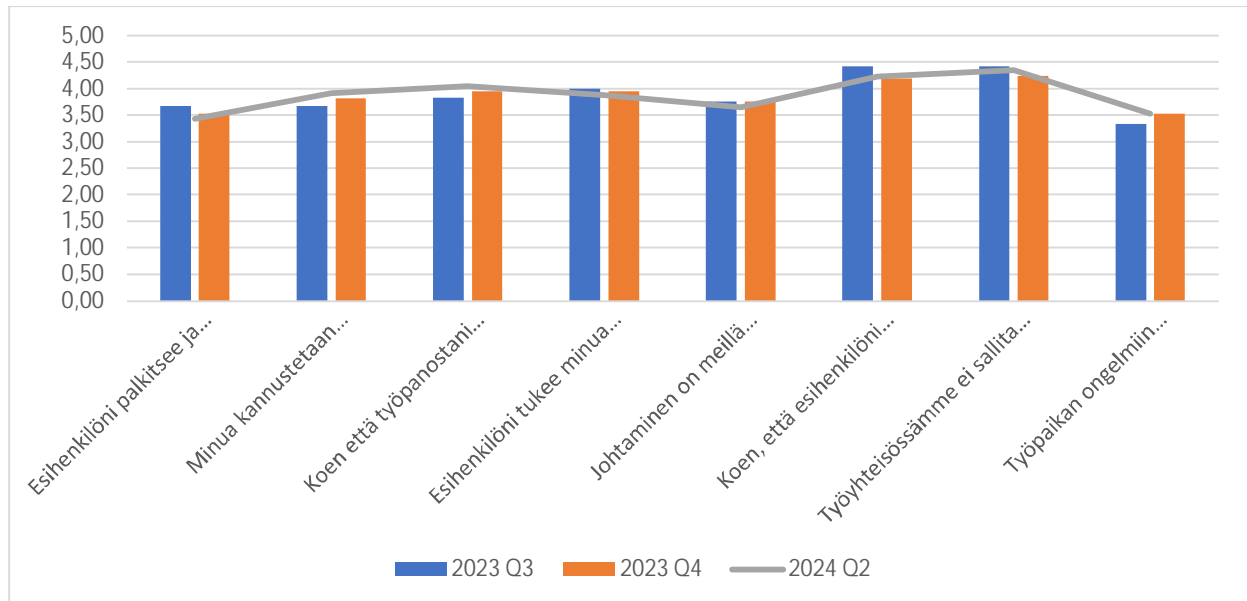
Kehittämismyönteisyyttä jarruttaa aikapula ja asioiden suunnitteluun jumiutuminen: kuinka optimoida ajankäyttöä, saattaa asiat konkreetian tasolle ja välttää asioiden loputon pyörittäminen. Erityisesti pedagogiselle kehittämiselle koettiin olevan liian vähän aikaa. Tulisi myös löytää entistä parempia ratkaisuja varmistaa se, että toimintaympäristön ja opiston muutostarpeet huomioidaan opiston strategiassa sekä toiminta- ja taloussuunnitelmissa.

Selkein kehitettävä asia on opiston talousjohtaminen. Taloutta hallinnoidaan Kulttuurin palveluryhmän tasolla. Talousjohtamiseen kaivataan opiston sisällä lisää avoimuutta, johdonmukaisuutta, selkeitä taloussuunnitelmia ja budjetteja. Selkeäksi toimenpide-ehdotukseksi nousi opiston talouden kuukausittainen tarkastelu päätoimisten työntekijöiden yhteisessä kokouksessa.

3.3. *Henkilöstöjohtaminen*

- Johtajuus ja viestintä. Opistossa vaalitaan johdon ja henkilöstön välistä arvostusta ja luottamusta. Viestintää on koko ajan kehitetty. Viestinnän kaksisuuntaisuus ei aina toteudu, mikä heijastuu sekä työntekijöiden että esihenkilöiden työhön. Työntekijöiden työpanosta arvostetaan, ja heitä osallistetaan tavoitteiden asettamisessa sekä päätöksenteossa. Henkilöstö on mukana myös hanke- ja kehittämistyössä.
- Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Opistossa on kaksi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa, työväenopiston yleinen sekä kuvataidekoulun suunnitelmaa. Suunnitelmia päivitetään kolmen vuoden välein. Niissä kiinnitetään huomiota syrjinnän ehkäisemiseen ja yhdenvertaiseen kohteluun. Suunnitelmien pohjalta on kuvataidekoulussa luotu turvallisemman tilan periaatteet. Työväenopiston yhteisten periaatteiden työstäminen alkoi keväällä 2024.
- Henkilöstön tukeminen. Työntekijöitä kannustetaan ja heidän hyviä suorituksiaan huomioidaan. Johto tukee henkilöstöä tavoitteiden saavuttamisessa ja ammatillisessa kehityksessä. Henkilöstöllä on mahdollisuus kehittää itseään muun muassa osallistumalla tietyin ehdoin maksutta työväenopiston opiskelijoille tarkoitetuille kursseille. Lukuvuonna 2023–2024 työntekijäetua käytti 37 tuntiopettajaa ja 11 päätoimista työntekijää. Etua käytettiin yhteensä 107 kertaa. Vuosisuunnitelmassa on varattu varoja myös omaehtoiseen kouluttautumiseen. Vuoden 2023 koulutusmäärärahoista käytettiin 84,5 %. Tukea koulutukseen myönnettiin yhdelletoista työntekijälle.
- Palautteen kerääminen. Henkilöstöllä on monia mahdollisuuksia antaa palautetta ja tehdä ehdotuksia toiminnan kehittämiseksi. Palautetta kerätään säännöllisesti kyselyillä, kokousten yhteydessä ja kehityskeskusteluissa. Henkilöstökyselyjen tulokset käsitellään koko työyhteisön palaverissa.

Henkilöstökyselyjen tulokset viittaavat siihen, että työntekijät pitävät työtään mielekkäänä ja että he ovat motivoituneita ja inspiroituneita sekä työstään että työväenopiston toiminnan suunnasta ja tavoitteista. Työyhteisö koetaan turvallisenä. Positiivinen suhtautuminen oman työn vaikutusmahdollisuuksiin viittaa siihen, että työpaikka on osallistava.

Kaavio 2. Johtajuus työntekijäkokemuksessa

Työntekijäkokemuskyselyt osoittavat työväenopiston työntekijöiden luottamusta esihenkilöihinsä, vaikka monet mittaustulokset laskivat keväällä alkusyksyyn verrattuna. Tyytyväisyys siihen, miten työntekijät kokivat heidän työpanostaan arvostettavan ja siihen, miten koettiin osaamisen kehittämiseen kannustaminen, olivat kevään mittauksessa arviointikauden korkeimmat (Kaavio 2). Vastaajien lukumäärän vaihtelu huomioon ottaen tulokset pysyivät melko vakaina.

Henkilöstöjohtamisen vahvuutena oli kannustava johtaminen ja kehittymisen tukeminen. Työntekijöille tarjotaan erilaisia mahdollisuuksia kouluttautumiseen ja ammatilliseen kehittymiseen. Nimetyille henkilöille on resursoitu työaika henkilöstökoulutusten organisointiin ja viestintään, koulutuksia voi toivoa ja niitä toteutetaan.

Henkilöstökoulutuspalautteiden perusteella työväenopiston järjestämiin henkilöstökoulutuksiin oltiin tyytyväisiä. Edellisen vuoden tapaan parhaana antina vastaajat pitivät kiinnostavaa aihetta (24,1 %), hyötyä työelämässä (23,2 %) sekä uuden oppimista (16,1 %).

CAF-arvioinnissa vahvuudeksi nousi myös yksilöllisten tarpeiden ja tilanteiden huomioon ottaminen sekä selkeä pyrkimys tasa-arvoon ja yhdenmukaisuuteen. Opisto on tehnyt toimenpiteitä, joilla on pyritty takaamaan esteetön osallistuminen työelämään. Vajaakuntoisille työntekijöille on tehty työskentelyolosuhteisiin yksilöllisiä mukautuksia (mm. tilojen vaihto, työtuoli, ergonomiset pöydät). Työväenopiston omat tilat ovat saavutettavia, ja niiden opetustilat ovat pääasiassa fyysisesti esteettömiä. Tilanne muiden hallinnoimissa opetustiloissa ei aina ole yhtä hyvä.

Vahvuudeksi koettiin myös henkilöstön mahdollisuus antaa palautetta ja tehdä aloitteita. Koko työyhteisön yhteiseksi tavoitteeksi esitettiin kaikenlaisen palautteen, mutta erityisesti myönteisen palautteen, arkipäiväistäminen.

Kehittämisen kohteeksi nousi jälleen viestintä. Vaikka sitä pidetään avoimena ja rehellisenä, läpinäkyvyyttä toivotaan lisää. Työntekijät toivoivat tietoa mm. palkitsemisjärjestelmästä ja siitä, keitä on palkittu ja miksi. Myös ongelmanratkaisua ja työprosessien tehokkuutta toivotaan kehitettävän. Työntekijät peräänkuuluttivat erityisesti esihenkilöjaon tarkoituksenmukaisuutta suhteessa työntekijöiden tehtäviin. Pehdytyksessä koettiin edelleen puutteita, ja siihen toivottiin parannusta valmisteilla olevan materiaalin myötä.

3.4. Verkosto- ja sidosryhmäjohtaminen

- Johtajuus ja sidosryhmäyhteistyö. Työväenopistossa tehdään aktiivista sidosryhmätyötä. Sidoryhmiin kuuluvat mm. opiskelijayhdistys, kuvataidekoulun vanhempainyhdistys, kaupungin yksiköt, muut oppilaitokset, poliitikot ja valtion hallinto. Opistolla on edustaja kansalaisopistojen liiton hallituksessa. Myös taiteen perusopetuksen liiton toimintaan osallistutaan aktiivisesti. Rehtori ylläpitää suhteita poliittisiin päättäjiin ja sidoryhmiin, ja opiston edustajat ovat mukana neuvoteltaessa kansalaisopistopalveluista Ylöjärven kaupungin kanssa.
- Viestintä ja julkisuuskuva. Opiston viestintää ja markkinointia kehitetään koko ajan. Rehtori ottaa kantaa opiston teemoihin ja tuo työväenopistoa esille positiivisesti. Viestintäasiantuntija tukee viestintää ja markkinointia.

Verkosto- ja sidosryhmäjohtamisen vahvuutena on edunvalvonnasta ja sidosryhmätyöstä huolehtiminen. Opistolla on paljon sidoryhmiä ja hyvät suhteet mm. viranhaltijoihin ja päättäjiin. Työväenopistolla on mahdollisuus vaikuttaa myös kansallisella tasolla kansalaisopistojen toimintaan. Rehtorin tukena toimiva viestintäasiantuntija luo työllään positiivista imagoa ulospäin.

Arviointikeskusteluissa korostettiin, että tiedonkulkua ja viestintää tulee vahvistaa moninkertaisen työn välttämiseksi ja lisätä viestintää, joka tekee sidosryhmätoimintaa näkyvämmäksi. Rehtorin ohella myös muu henkilökunta tekee sidosryhmätyötä, mutta kaikki yhteistyötahot eivät ole opiston tiedossa. Tarvitaankin avoimempaa tietoa koko henkilöstön sidosryhmätyöstä. Sidoryhmä- ja verkostotoimintaa tulee kehittää strategialähtöisesti ja valikoiden, unohtamatta sisäisten sidoryhmien suhteita. Yhteiset kokoukset ovat tärkeä kanava kaikenlaisen sidosryhmätyön käsittelyyn ja kehittämiseen.

4. Strategia ja toiminnan suunnittelu

CAF-arvioinnissa myös strategiaa ja toiminnan suunnittelua tarkastellaan neljän aihealueen kautta: tiedon kerääminen, tiedon hyödyntäminen, yhteistoiminnallinen suunnittelu sekä innovaatiot ja muutokset.

4.1. Tiedon kerääminen

- Tietoa monin tavoin. Opistossa kerätään tietoa nykyisten ja potentiaalisten asiakkaiden tarpeista ja odotuksista monin eri tavoin, erityisesti asiakaspalautejärjestelmän, sähköisten kanavien ja sosiaalisen median kautta. Sidoryhmien odotuksista saadaan tietoa tapaamisissa sekä suorissa yhteydenotoissa. Kurssipalautteiden opistotasoinen kooste käsitellään päätoimisten kokouksessa kaksi kertaa vuodessa: syyslukukauden jälkeen sekä koko lukuvuoden jälkeen.
- Opiskelijamäärät ja -tyytyväisyys. Opiskelijat ovat työväenopiston keskeisin sidoryhmä. Työväenopiston käytössä olevaan kurssihallintajärjestelmään kertyy opiskelijoiden taustoista ja toiminnasta monenlaisia tunnuslukuja. Opiskelijamäärien seuraaminen ja palautteen kerääminen ovat keskeisiä opiston vetovoiman ja kurssien kiinnostavuuden mittareita. Erityisesti taiteen perusopetuksessa ja opintopistekursseilla opettajat seuraavat tunneilla opiskelijoiden osaamisen

kehittymistä. Osaamisen kehittymiseen vaikuttavista tekijöistä saadaan viitteitä myös kurssipalautteista.

- Tilastot ja selvitykset. Työväenopisto hyödyntää myös esimerkiksi tilastokeskukselle, Kulttuurin palveluryhmälle ja Kuntaliitolle tuottamia tilastotietoja. Syksyllä 2023 toteutettiin SWOT-analyysi osana Kansalaisopistojen tulevaisuuskuva -hanketta.
- Henkilökunnan tyytyväisyys. Henkilöstön tyytyväisyyttä seurataan säännöllisillä kyselyillä ja kehityskeskusteluilla.

Selkeä vahvuus työväenopiston tiedonkeruussa on useiden palautekanavien käyttö. Palautteen antaminen on tehty helpoksi, koska palautelomake menee sähköpostilla kaikille kurssipaikan saaneille. Valittu palautteen keräämistapa jossain määrin rajoittaa palautteen saamista niiltä, joille sähköinen toiminta ei ole sujuvaa. Työväenopiston käyttämä kurssihallintajärjestelmä on kokonaisuudessaan erinomainen tietopankki tiedolla johtamista ajatellen.

Henkilöstökyselyjen määrää pidettiin liian isona. Myös niiden anonyymiteetistä oltiin huolissaan: pienessä henkilöstömäärässä yksilöt ovat tunnistettavissa, ja "aina ei ole varmaa, mitä tuloksilla tehdään."

Talouden kausittaisesta toteutumisesta kaivattiin opiston sisällä lisää tietoa, että taloutta voisi paremmin ennakoida ja arvioida.

4.2. *Tiedon hyödyntäminen*

- Toiminnan kehittäminen. Työväenopisto tarjoaa laajan ja monipuolisen valikoiman kursseja eri aihealueilta. Tarjonta sisältää sekä lähi- että etäopetusta. Kerätyn tiedon pohjalta työväenopistossa arvioidaan sitä, vastaako tarjonta kysyntää ja tekeekö opisto sille määritellyjä tehtäviä. Säännöllinen palaute ja kehityskeskustelut auttavat tunnistamaan kehittämiskohteita ja onnistumisia. Tunneilla saatuja palautteita hyödynnetään pedagogisessa kehittämisessä.
- Strategian ja toiminnan suunnittelu. Lukuvuonna 2023–2024 opisto arvioi strategian toteutumista ja tavoitteiden saavuttamista hyödyntäen CAF-mallia ja SWOT-analyysiä. Edellisen lukuvuoden CAF-arviointia käytettiin kehittämisohjelman päivittämisessä ja SWOT-analyysin pohjalta visioitiin sitä, kuinka uhkia torjutaan ja miten mahdollisuuksia hyödynnetään.
- Kestävän kehityksen ohjelma. Kaupungin strategiasta nousevat painopistealueet, kuten hiilineutraalisuus ja yhdenvertaisuus, muutetaan opiston kehittämisohjelmassa toiminnallisiksi tavoitteiksi ja toimenpiteiksi. Strategian tavoitteita tuetaan erityisesti hankkeilla.
- Tarpeet ja resurssi. Toimintaa suunnitellaan resurssien mukaan ja toimintaan hyödynnetään hankerahoitusta. Kurssitarjotin elää ajassa, uusia kursseja luotaessa seurataan toimintaympäristön muutoksia ja trendejä ja arvioidaan saatujen tietojen pohjalta kysyntää ja toteuttamismahdollisuuksia. Sidosryhmien odotukset ja tarpeet tasapainotetaan käytettävissä oleviin resursseihin eli odotuksia arvioidaan ja niitä toteutetaan resurssien puitteissa.

Työväenopiston tarjonta suunnitellaan kaksi kertaa vuodessa, siksi tarjonta elää ajassa ja saatu tieto mahdollistaa melko nopean reagoinnin kurssi-, luento- ja hanketarpeisiin. Ketteryys onkin kansalaisopistotoiminnan suuri vahvuus. Ketteryyttä olisi mahdollista lisätä koko lukuvuoden kestäväällä jatkuvalla suunnittelulla ja Pop-Up tyyppisellä lyhytkurssitarjonnalla, jolloin kaikki kurssit eivät olisi tiedossa vielä esitteen mennessä painoon. Jatkuva suunnittelu edellyttää asiakaskunnan toimintatapojen muutoksen tukemista sähköisellä markkinoinnilla. Pop-Up-kursseja on opistossa tarjottu jonkin verran, mutta käytettävissä olevien resurssien rajallisuus estää laajan käytön.

Koska palaute kerätään kurssin päättyessä, sillä ei voida enää vaikuttaa meneillään olevaan kurssiin, vaan vasta seuraavaan toteutukseen. Meneillään olevan kurssin muutostoiveiden esittämiseksi on muita palautekanavia, mutta asiakkaan on oltava itse aloitteellinen.

Palautelomake antaa yleiskatsauksen tarjonnan suunnitteluun liittyvistä tekijöistä, siksi sillä saadaan vain viitteitä esimerkiksi pedagogiseen kehittämiseen. Eri tavoin kerättyä tietoa on paljon, eikä kaikkea pystytä tai ehditä hyödyntää. Kurssilaisten määrään nähden vastausprosentti on pieni, mutta tarkkaa osuutta ei tällä hetkellä pysty järjestelmästä saamaan. Vastaukset antavat kuitenkin suunnan siitä, mitä mieltä asiakkaat ovat kurssitarjonnasta.

Kun organisaation toiminta painottuu tuntityöntekijöiden työlle, on tiedonkulku ja strategian jalkauttaminen haasteellista ja edellyttäisi uudenlaisia toimintamalleja. Henkilökunta kaipaa tietoa siitä, mitä erilaisilla tuloksilla tehdään ja peräänkuulutti viestinnän kehittämistä sekä selkeää ja avointa viestintää päätöksenteosta. On myös oleellista tiedottaa rahoittajille, että kurssitarjonta ja -toiminta ovat opiston ydintehtävä. Kerättyä tietoa toivottiin hyödynnettävän tietojen konkretisointiin ja eri henkilöstöryhmille suunnattuihin selkeisiin ohjeisiin esimerkiksi kestävän kehityksen toteutustavoista. Kehittämiskohteenä mainittiin myös jo olemassa olevien toimintaohjeiden noudattaminen.

4.2. *Yhteistoiminnallinen suunnittelu*

- Selkeä perustehtävä. Vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen toimintaa määrittelevien lakien mukaan opiston perustehtävänä on tarjota elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta mahdollisuuksia omaehtoiseen oppimiseen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen. Perustehtävä on selkeä ja kaikille opiston työntekijöille selvä.
- Strategia ja suunnittelu. Opiston strategista ja toiminnallista suunnittelua ohjataan Kulttuurin palveluryhmässä. Tehdyt suunnitelmat ovat linjassa opiston mission ja vision kanssa. Tavoitteet ovat mitattavia ja saavutettavia. Prosessi sisältää myös seurannan ja arvioinnin.
- Henkilöstön osallistuminen. Työväenopiston projektit liittyvät strategian toteuttamiseen. Henkilöstö osallistuu hanketyöhön sekä strategian pohjalta laadittavan toiminta- ja taloussuunnitelman suunnitteluun ja toteuttamiseen. Henkilöstöltä on kysytty näkemyksiä ja ehdotuksia tai tiimeissä on käyty keskustelua erilaisista talouteen vaikuttavista yksityiskohdista. Myös kehittämisohjelma ja hankesuunnitelmat ovat olleet kommentoitavana, ja taiteen perusopetuksen henkilöstö on osallistunut opetussuunnitelmatyöhön. Tiimitoiminta ja yhteiset keskustelut lisäävät joustavuutta mukautua toimintaympäristön muutoksiin.
- Arviointi ja kehittäminen. Opistossa arvioidaan säännöllisesti toiminnan tehokkuutta, tuloksia ja vaikuttavuutta kurssipalautteiden ja määrällisten mittareiden avulla. Henkilöstön ja tiimien tehtävät on johdettu opiston tavoitteista. Kehityskeskusteluissa asetetaan konkreettisia tavoitteita ja toimenpiteitä strategian toteuttamiseksi.

Työväenopistolla on monia tiimejä, joissa päätoiminen henkilöstö käsittelee asioita ja kaikkien äänet pääsevät kuuluviin. Käytettävissä olevat taloudelliset resurssit eivät kuitenkaan riitä toiminnan kehittämiseen ilman hankerahoitusta. Hankkeiden koetaan vievän kaikkien työaika. Tarvitaan aikatauluttamista ja tarkempaa suunnittelua, mm. hankkeita suunniteltaessa on keskusteltava avoimesti resurssien tarpeesta ja käytöstä. Suunnitteluhenkilöstö toivoi pääsevänsä nykyistä selkeämmin mukaan opiston talouden suunnitteluun.

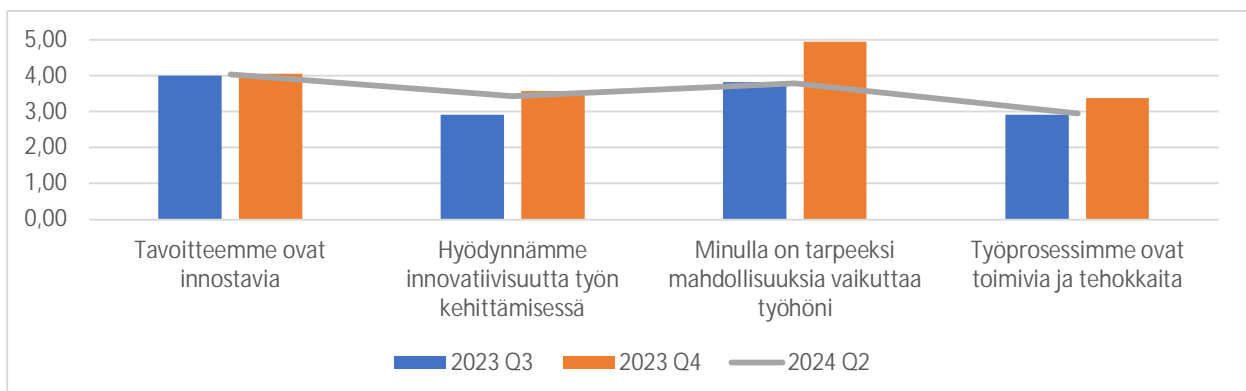
Keskusteluissa pohdittiin, tehdäänkö arviointia vain arvioinnin vuoksi vai käytetäänkö tuloksia aidosti kehittämiseen. Pelkät määrälliset mittarit eivät anna riittävää kuvaa kehittämiskohteista, tarvitaan myös laadullista arviointia. Esimerkiksi työntekijäkyselyt eivät kerro juurisyytä, jolloin kyselyjen käsittelyssä on käytettävä muita tapoja, joilla vastausten pohjalta löydetään kehittämisen kohteita. Mikäli arviointien halutaan palvelevan opistoa entistä paremmin, on mittareita kehitettävä enemmän

opistotoimintaa kuvaavaksi. Se edellyttää kyselyllä kerättävien asioiden tarkkaa punnitsemista, että kyselylomake säilyy riittävän ytimekkäänä, ja vastaajilla säilyy halu vastata kyselyyn.

4.3. Innovaatiot ja muutokset

- Muutosten seuranta. Opisto seuraa sisäisiä ja ulkoisia muutostekijöitä, kuten teknologian kehitystä ja opiskelijoiden odotuksia, ja arvioi niiden vaikutuksia toimintaan. Järjestelmällistä seurantaa toteutetaan erilaisilla kyselyillä. Opistossa hyödynnetään myös mm. Kansalaisopistojen liiton kautta tullutta tietoa muutostekijöistä.
- Kehittämismyönteisyys. Opiston selkeä missio ja visio ohjaavat toimintaa kohti uudistumista. Muiden innovaatioista ollaan valmiita oppimaan: saatujen ideoiden soveltuvuutta työväenopiston toimintaan arvioidaan, ja mikäli ideat osoittautuvat hyödyllisiksi, niitä pyritään tuomaan opiston käytäntöihin. Kehittämistä toteutetaan myös yhdessä muiden organisaatioiden kanssa.
- Innovaatioiden tukeminen. Työväenopisto tukee henkilöstön kouluttautumista ja innovaatioiden kehittämistä eri tavoin. Lukuvuonna 2023–2024 päätoimisten työntekijöiden innovoinnin ja uuden kehittämisen valmiuksien tukemiseksi alkoi Virkistävää työkulkua -hanke.
- Itsearviointi. Kurssipalautteet ja työntekijäkyselyt ovat keskeisiä itsearvioinnin välineitä. Niiden pohjalta määritellään kehittämiskohteita niin opettamisessa, suunnittelussa kuin hallinnossakin. Itsearvioinnin tuloksia käytetään toiminnan kehittämiseen yhteistyössä sidosryhmien kanssa.
- Sähköiset palvelut. Opisto on jatkanut verkkokurssien ja etäopetuksen kehittämistä, mikä lisää tarjonnan saavutettavuutta ja joustavuutta. Opistolla on käytössä sähköisiä neuvonta- ja tukipalveluja, mikä auttaa asiakkaita ja tulevia opiskelijoita löytämään vastauksia heitä askarruttaviin kysymyksiin ja tukee oppimispolulla.
- Resurssien varmistaminen. Työväenopiston tuloina ovat valtionosuus, kuntaosuudet sekä opistotoiminnan tuotot. Opiskelijamaksuilla, vuokratuloilla ja hankerahoituksilla katetaan lähes kolmasosa menoista. Käyttömenojen ja vakanssien lisäsesitykset arvioidaan Kulttuurin palveluryhmässä, ja siellä hyväksytyt suunnitellut muutokset budjetoidaan talousarvion laatimisen yhteydessä. Menojen lisäksi on niukasti mahdollisuuksia ilman työväenopiston omaa tulohankintaa. Muutosten ja innovaatioiden läpiviemisessä hyödynnetään erityisesti projekteja, jolloin hankerahoitus turvaa muutosten eteenpäin viemistä.

Opiston vahvuutena on innovatiivinen henkilökunta. Työntekijöillä on paljon mahdollisuuksia vaikuttaa työhönsä ja sen kehittämiseen. Rohkeus muuttua ja muuttaa innovointi käytännön toiminnaksi kaipaa kuitenkin työntekijäkokemuskyselyiden mukaan kehittämistä. (Kaavio 3.)

Kaavio 3. Innovatiivisuuden osatekijöitä työntekijäkyselyissä

Innovoinnin vahvin osa-alue on opiston aktiivisuus kehittää sähköisiä palveluja osana toiminnan uudistamista. Työväenopisto on aktiivinen esimerkiksi käyttämänsä kurssihallintajärjestelmän kehittämisessä. Myös pilvipalvelut ovat hyvin käytössä, sillä niiden on todettu auttavat työntekijöiden

välisessä kommunikaatiossa. Sen sijaan asiakkaille suunnattu chat-palvelu on vielä satunnaista. Sen vakiinnuttaminen lisäisi palvelun saavutettavuutta ja monimuotoisuutta.

Megatrendien seuraamisen mahdollisuus, arjessa innovointi ja muutoksiin mukaan lähteminen koetaan nykyisten aika- ja talousresurssien puitteissa haastavana. Toimintaan liittyviä määrärahalisäyksiä on vaikea saada, siksi muutosten resurssointi talousarviota tehtäessä on hankalaa. Laitteisiin ja tiloihin liittyviä muutoksia suunnitellaan ja rahoitetaan investointirahoilla. Suurempien projektien toteutus on pienempiä helpompaa, koska silloin hankerahalla voidaan palkata projektisuunnittelijoita. Muutosten toteuttamisessa ja vakiinnuttamisessa tarvitaan kuitenkin opiston henkilökuntaa, niin päätoimisia kuin tuntiopettajakin. Lisäosaamista saadaan mm. kouluttamalla, mikäli resursseja on käytettävissä.

Yksilötasolla osallistumisen ja sitoutumisen taso vaihtelee työntekijöittäin ja hankkeittain. Päätoimiselle henkilöstölle on säännöllisesti yhteisiä tilaisuuksia, mikä edesauttaa sitoutumista. Vaikka resursseja ovat niukasti, toivottiin enemmän ja laajempaa ennakosuunnittelua, johon osallistuisi koko opiston henkilökunta, myös tuntiopettajat. Lisäksi toivottiin entistä itseohjautuvampaa toimintaa, jossa tiimeillä olisi päätösvalta ja erilliset budjetit, koska sen koettiin poistavan turhaa byrokratiaa ja säästävän aikaa.

5. Yhteiskunnalliset tulokset

Julkisen organisaation tärkeimpänä tehtävänä on vastata yhteiskunnan tarpeisiin ja odotuksiin. Yhteiskuntavastuuta pidetään kiinteänä osana organisaation strategiaa. Yhteiskunnallisissa tuloksissa tarkasteltiin CAFin määrittelemiä sisäisiä suorituskykykymittareita.

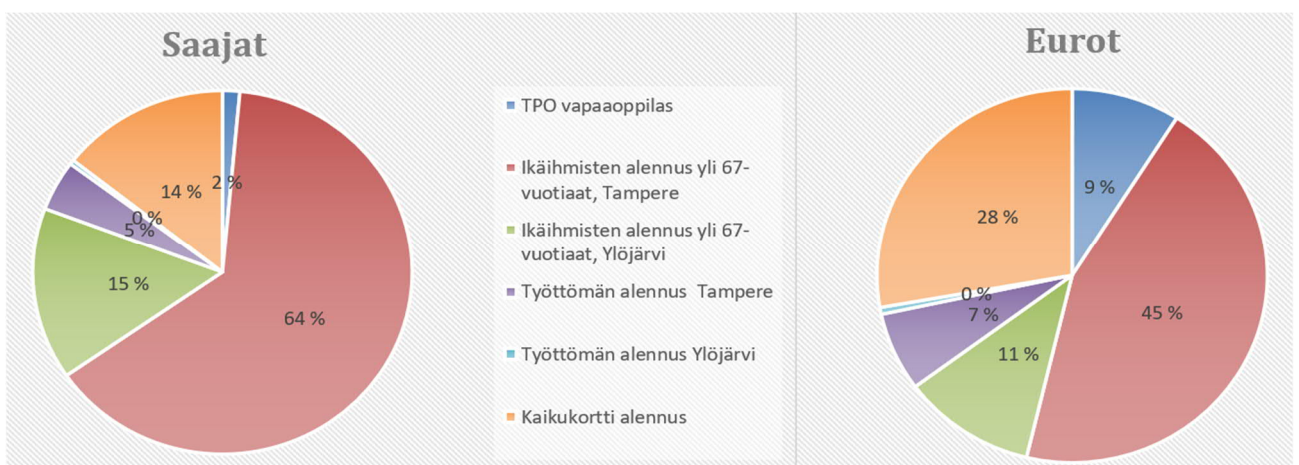
- **Mediajulkisuus.** Opisto on ollut aikaisempaa paremmin näkyvillä ja näkyvyys on ollut myönteistä. Työväenopisto ei pelkää ottaa kantaa alueelleen ja yhteisölleen tärkeisiin aiheisiin. Lukuvuonna 2023–2024 työväenopisto on ottanut kantaa muun muassa vapaan sivistystyön leikkauksiin ja kestävyysteemoihin. Työväenopisto sai 220 mediaosumaa, joista kaikki olivat positiivisia. Erityistä huomiota saivat luovan puunveiston pajat, katutaide ja keramiikka. Myös opiston 125 vuotisjuhla ja kuvataidekoulu 40. toimintavuoden julkiset ulostulot herättivät huomiota. Lukuvuoden aikana työväenopisto julkaisi kotisivuillaan 38 toimitettua artikkelia ja 18 uutista. Facebookissa ja Instagramissa työväenopisto julkaisi 3–7 julkaisua viikossa. Sosiaalisen median kattavuus nousi 13,9 % edelliseen lukuvuoteen verrattuna.
- **Ympäristövastuu.** Työväenopisto tavoitteena on vaikuttaa yhä enenevässä määrin ympäristöhaittojen vähentämiseen. Opisto edistää kestävää kehitystä mm. kannustamalla aineettomaan kulutukseen, käyttämällä kierrätettäviä materiaaleja, suosimalla julkista liikennettä, tarjoamalla sähköisiä palveluja sekä ympäristötietoisuutta lisääviä kursseja. Lukuvuonna 2023–2024 työväenopistossa painotettiin edellisen lukuvuoden tapaan ympäristövastuullisuutta. Opistossa on kaupungin periaatteiden mukaisesti nimetty ekotukihenkilö. Syke-hankkeessa on jatkettu ekososiaalisen sivistyksen ja kestävä kehityksen edistämistä ja koko päätoiminen henkilöstö osallistui toimintaan.
- **Sosiaalinen vastuu.** Työväenopisto tukee vähävaraisten opiskelua ja maahanmuuttajien kotoutumista tarjoamalla alennuksia ja ilmaisia kursseja. Opistossa myönnettiin lukuvuonna 2023–2024 työttömille, 67-vuotta täyttäneille tai tiukassa taloudellisessa asemassa oleville opiskelijoille yhteensä lähes 2900 alennusta (yli 65 000 €). Lisäksi oppimisvaikeuksia kokeville henkilöille tarjottiin ilmaista ohjaustoimintaa. Maahanmuuttajille suunnattua kotouttavaa toimintaa on laajennettu viime vuosina tuntuvasti. Lukuvuonna 2023–2024 Luku- ja kirjoitustaidottomien maahanmuuttajien koulutuksen lisäksi toteutettiin hankerahoituksella kaksi muuta intensiivistä koulutusta: Digitaitoja maahanmuuttajille sekä Kiihdytyskaista. Työväenopisto tekee yhteistyötä järjestöjen kanssa erilaisten oppijoiden asioissa sekä maahanmuuttajatyössä. Opisto on osallistunut myös Ylöjärven hyvinvointisuunnitelman työstämiseen. Työväenopisto työllistää vuosittain satoja tuntiopettajia sekä mahdollistaa palkkatuki- ja työkokeilujen kautta työkokemuksen saamisen ja

etenemisen kohti avoimia työmarkkinoita ja koulutusta. Lukuvuonna 2023–2024 työväenopistossa oli kymmenen tukityöllistettyä tai työkokeilijaa.

- Kansalaistoiminnan aktivointi. Työväenopisto on mukana kaupungin osallisuustyöryhmässä etsimässä keinoja vahvistaa osallisuutta, lisätä yhteisöllisyyttä ja vähentää yksinäisyyttä. Aktiivista kansalaisuutta edistetään järjestämällä luentoja ja kursseja, jotka käsittelevät yhteiskunnallisia aiheita, edistävät kansalaistaitoja ja kannustavat aktiiviseen kansalaisuuteen. Lukuvuonna 2023–2024 tarjottiin yhteensä 28 yleisluentoa, joista 15 oli seurattavissa myös netissä. Seniori-ikäisiä kannustettiin liikkumaan neljällä eri lähitorilla, toimintaa osallistui 64 henkeä. Työväenopisto oli mukana myös harrastamisen Suomen malliin kuuluvassa Tampereen Lupa liikkua Lupa harrastaa -kokonaisuudessa. Opisto toteutti lukuvuonna 2023–2024 yhteensä seitsemän koko lukuvuoden kestävää kuvataiteen tai sanataiteen maksutonta harrastustoimintaryhmää. Toimintaan osallistui 81 oppilasta. Keväällä 2024 järjestettiin juhluvuoden kunniaksi työväenopiston avointen ovien päivä Sampolassa. Juhlahumuun ja tutustumistunneille osallistui noin 800 henkeä.
- Taloudellinen vastuu. Työväenopiston taloudellinen vastuu on kestävää varojen käyttöä, toiminnan lainmukaisuutta ja rekisteritietojen ajantasaisuutta. Tilikauden 2023 tulos oli alijäämäinen, mutta toiminta osana kaupunkiorganisaatiota on taloudellisesti melko vakaata. Yli 90 % työväenopiston budjetista menee henkilöstö- ja tilakustannuksiin. Opiston opetuksesta suurin osa toteutetaan muiden hallinnoimissa tiloissa, mikä lisää tilojen ja resurssien tehokkuutta. Myös päätoimisten pieni määrä suhteessa toiminnan laajuuteen auttaa pitämään taloutta kurissa. Kurssimaksuja on korotettu kolmena vuotena peräkkäin, mutta maksut ovat edelleen kilpailukykyiset esimerkiksi muihin kansalaisopistoihin verrattuna.

Työväenopiston toiminta on monella mittarilla vastuullista. Se on luotettavaa, kohtuullisen taloudellista, yhteiskunnallisesti hyväksyttävää ja ympäristöä kunnioittavaa. Opisto määrittää mitä mahdollisuuksia asiakkailla on valittavana ja miten eri mahdollisuuksia tuetaan, siten kaikki opiston päätökset ovat tapa ottaa kantaa ja vaikuttaa arvojen ja yhteiskuntavastuun toteutumiseen.

Työväenopiston vahvuutena on myönteinen ote ympäristöhaittojen vähentämiseen. Opistossa on otettu käyttöön asiakkaiden kierrätystä tukevia toimintoja. Muun muassa kierrätyspöytä on saanut kiitosta, ja se on muodostunut jo pysyväksi käytännöksi. Suunta koetaan oikeana, mutta vielä on paljon kehitettävää, ettei ympäristövastuu jää vain ylätasolle: kestävä kehitys ei ole pelkästään kierrätystä, se on todellinen tapa toimia arvojen mukaisesti.

Kaavio 4. Alennusten kohdentuminen alennusryhmittäin

Työväenopistossa on lisätty ja tehty selkeitä toimenpiteitä sosiaalisen vastuun kantamiseksi ja kansalaistoiminnan aktivoimiseksi. Tiukassa taloudellisessa tilanteessa olevien ihmisten opiskelua tuetaan avustuksilla ja ilmaisella toiminnalla. Edelliseen lukuvuoteen verrattuna alennuksia myönnettiin 19,1 % enemmän ja myönnettyjen alennusten euromäärä nousi lähes 12 000 euroa. Selkein muutos oli

Kaiku-korttia käyttävien opiskelijoiden osuudessa. Kaiku-kortilla opiskelevien lukumäärä nousi 82,7 % ja heille myönnettyjen alennusten summa nousi 44,3 %. Koska Kaiku-kortteja ei lukuvuoden aikana myönnetty Ylöjärvellä, sen käyttö heijastui lähinnä Tampereen puolella myönnettävien työttömien ja ikäihmisille suunnattujen alennusten käyttöön. (Kaavio 4.)

Yhteiskunnallisten tulosten heikkoutena on henkilöstölle suunnattujen mahdollisuuksien epätasainen jakautuminen. Työväenopiston ydintoimintaa toteuttaa vuosittain lähes 400 määräaikaissa työsuhteessa toimivaa tuntiopettajaa, joista monet palaavat opettamaan vuosi toisensa jälkeen. Jopa koko lukuvuoden kurssija pitävät tuntiopettajat saavat vapaaehtoisen sairaanhoitopalvelun ja monet työsuhde-edut käyttöönsä Tampereen muiden määräaikaisten työntekijöiden tavoin vasta kuuden kuukauden työssäolon jälkeen, työn lähestyessä jo loppuaan.

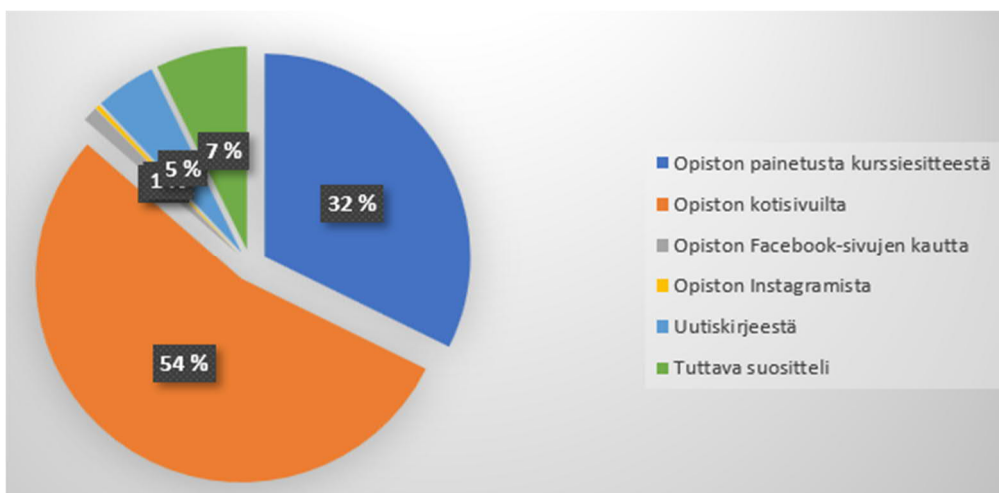
Heikoin osa-alue on kuitenkin taloudellisen vastuun kantaminen. Vapaan sivistystyön oppilaitoksen ei ole tarkoitus tuottaa taloudellista voittoa, mutta tavoitteena on pysyä annetun budjetin puitteissa. Koronavuosien jälkeen se ei ole onnistunut. Tarvitaan toimenpiteitä, joilla voidaan huolehtia talouden tasapainoisuudesta niin, että tuotot riittävät kattamaan toiminnan menot. Henkilökunnan mukaan ottaminen taloudellisen tilanteen tarkasteluun on ensimmäinen askel siihen suuntaan.

Lisää tiedottamista peräänkuulutettiin myös yhteiskuntavastuun toteuttamisesta. Viestinnässään ja mediajulkisuudessa opisto pyrkii huomioimaan yhteiskuntavastuun eri ulottuvuudet taloudesta sosiaaliseen ja ympäristölliseen näkökulmaan. Mutta kuinka välitetään potentiaalisille tuntiopettajille tietoa, että opisto voi tarjota mahdollisuuden ammatilliseen urapolkuun. Myös päättäjien suuntaan kaivataan lisää tiedottamista: ”Joudumme muistuttamaan olemassaolostamme eri toimijoille esim. uusien työntekijöiden vaihtuessa.” Lisäksi opiskelijoiden tarinoita halutaan saada paremmin näkyviin.

6. Asiakastulokset lukuvuonna 2023–2024

Lukuvuonna 2023–2024 palautekysely lähti 93,6 % työväenopiston kurseista. Kyselyyn vastasi yhteensä 5998 kurssilaista, mikä on 10 % enemmän kuin edellisenä lukuvuonna. Vastaajista 49 opiskeli käsityötaiteen perusopetuksessa. Kuvataiteen perusopetuksen opiskelijat eivät osallistuneet kyselyyn.

Vastausten perusteella opiston kotisivut ovat kasvattaneet merkitystään tärkeimpänä tapana tavoittaa opiskelijoita. Jo 54 % vastaajista kertoi saaneensa tiedon netin kautta. Painetun kurssiesitteen merkitys väheni 3 % ja tuttavien suosittelemalla opiskelijoiden tavoittamisessa laski 5 %. Edellisenä lukuvuonna aloitettu uutiskirje oli saanut jo jalansijaa tiedon välittämisessä. (Kaavio 5.)

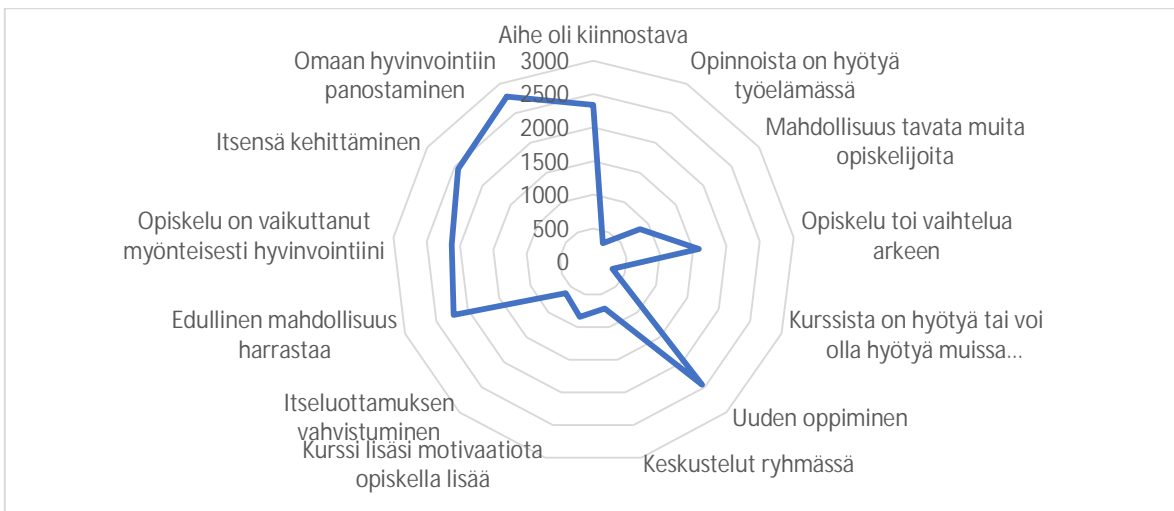

Kaavio 5. Kurssitiedon saaminen

Parasta tiedotuskanavaa tarkasteltaessa tulee ottaa huomioon, että palautteen kerääminen toteutettiin sähköisenä kyselyinä, jolloin opiskelijat, jotka eivät käytä sähköisiä kanavia, ovat vastauksissa lukumääränsä nähden heikommin edustettuina.

6.1 Kurssin parasta antia

Lukuvuonna 2023–2024 vastaajien mielestä kurssien ehdottomasti parasta antia oli omaan hyvinvointiin panostaminen (14,2 %). Sen lisäksi nousivat esille itsensä kehittäminen (12,5 %) ja uuden oppiminen (12,5 %). Aiempien vuosien suosikkivastaus, kiinnostava aihe, oli neljännellä sijalla (11,9 %). Opiskelijat näkivät opiston edullisena mahdollisuutena harrastaa (11,3 %). (Kaavio 6.) Tulokset tukevat kansalaisopistojen selkeää roolia kuntalaisten hyvinvoinnin ja osaamisen ylläpitäjänä ja kehittäjänä.

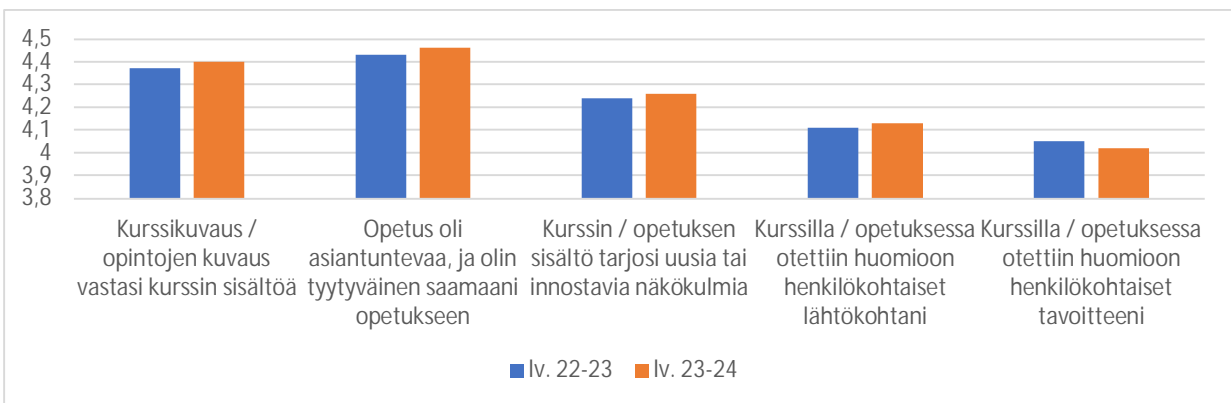

Kaavio 6. Kurssin parasta antia

Työväenopiston opintoja voidaan hyödyntää jo monin tavoin muissa opinnoissa ja työelämässä. Kaikkiaan 847 vastaajaa oli sitä mieltä, että kurssin parasta antia oli kurssin lisäämä motivaatio opiskella lisää. Lisäksi yli 300 opiskelijaa nosti kolmen tärkeimmän asian joukkoon sen, että opinnoista on hyötyä työelämässä ja saman verran näki tärkeänä, että opinnot ovat hyödynnettävissä muissa opinnoissa.

6.2 Opintojen kuvaus ja opetus

Opiskelijat olivat tyytyväisiä työväenopiston opintojen kuvaukseen ja opetukseen. Tyytyväisyys nousi edelliseen lukuvuoteen verrattuna lähes kaikkien tarkastelussa olleiden mittarien osalta. (Kaavio 7.)

Kaavio 7. Opintojen kuvaus ja opetus

Vastaajista 88,3 % oli sitä mieltä, että kurssikuvaus tai opintojen kuvaus vastasi vähintään hyvin kurssin/opintojen sisältöä. Kurssien järjestelyt toimivat hyvin ja ennakkotieto vastasi muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta todellisuutta. Opiskelijat toivoivat, että jos työtä on tarkoitus tehdä myös kotona, se kerrottaisiin kurssikuvauksessa. Kurssille valmistautumisessa taas auttaisi, jos saisi etukäteen tiedon siitä, mitä materiaalia tarvitaan ja millainen on kurssin aikana tehtävien töiden laajuus.

Kaikista tyytyväisimpiä vastaajat olivat opetukseen. Väite ”opetus oli asiantuntevaa, ja olin tyytyväinen saamaani opetukseen” toteutui 89,3 % mielestä vähintään hyvin. Tulos nousi yli kaksi prosenttia edellisestä lukuvuodesta.

Opettajat saivat paljon kiitosta karismaattisuudesta, asiantuntemuksesta ja ystävällisyydestä. Palautteissa kiitettiin etenkin niitä innostavia ja kannustavia opettajia, joiden koettiin kykenevän monipuoliseen, vaihtelevasisältöiseen opetukseen, jossa jokainen oppilas huomioidaan. Rauhallinen ja kannustava ohjaus auttoi opiskelijoita tuntemaan olonsa mukavaksi ja itsevarmaksi.

Opetuksen laatu ja tehokkuus saivat kiitosta. Opetus oli selkeää ja ajankäyttö hyvin suunniteltua, mutta opettajat olivat myös avoimia muuttamaan suunnitelmia lennosta. Kielenopetuksessa natiiviopettajat saivat erityistä kiitosta autenttisen kielen ja kulttuurin välittämisestä.

Opiskelijoiden mielestä kurssit tarjosivat erilaisia näkökulmia ja monipuolisia sekä käytännönläheisiä harjoituksia, jotka rikastuttivat oppimiskokemusta ja auttoivat opiskelijoita soveltamaan oppimaansa käytännössä. Moni vastaaja koki oppineensa paljon ja saaneensa uusia näkökulmia. Opetuksen selkeys ja vaihteittain etenevä rakenne auttoivat opiskelijoita ymmärtämään ja omaksumaan uusia asioita. Selkeät pääkohdat ja asioiden kertaus koettiin hyödyllisenä.

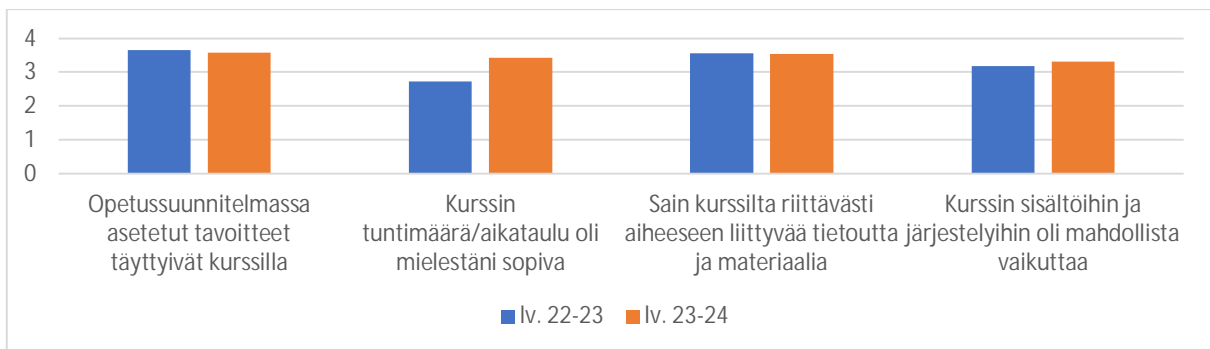
Laadukkaat ja hyvin suunnitellut materiaalit saivat kiitosta. Luentojen tiivistelmät ja selkeät ohjeet auttoivat opiskelijoita oppimaan tehokkaasti. Konkreettiset esimerkit koettiin hyödyllisinä.

Mutta ei niin hyvää, ettei jotain kehitettävääkin. Yli 400 tuntiopettajan ja luennoitsijan toimintatavoissa on eroja. Opetuksessa kehitettäväksi vastaavat nostivat seuraavat asiat:

- Suunnitelmallisuus ja ryhmän osaamistason huomioiminen. Opetuksen tulisi olla suunnitelmallista ja ottaa huomioon ryhmän osaamistaso ja osallistujien erilaiset tarpeet, mm. variaatiot liikkeissä ja käytännön kielitaidon kehittäminen. Aiemmin opittuja asioita täytyy vahvistaa.
- Aikataulukutus. Aikataulun ja taukojen suunnittelu on tärkeää, sillä pitkät tauot ja epäselvä aikataulukutus häiritsevät oppimista. Vastauksista ilmeni, ettei aikatauluja aina noudateta: Vastaajat toivoivat, että tunnit kelloitettaisiin tarkemmin ja opettaja vastaisi siitä, että sovittu tuntien kesto toteutuisi. Ensimmäisenä kurssipäivänä haluttiin siirtyä nopeammin käytäntöön.
- Oppikirjan ja suunnitelmien mukainen opetus. Opettajan tulisi olla valmistautunut sekä suunnitella opetuksensa hyvin. Jos käytetään oppikirjaa, tulisi pysyä oppikirjan ja suunnitelmien mukaisessa opetuksessa - kurseja on eri tasoja, joten jokaiselle löytyy sopiva.
- Keskustelu ja puhuminen. Keskustelua ja puhumista tulisi olla enemmän, myös opettajajohtoisesti. Keskusteluja kaivattiin yhteisöllisyyden ja vuorovaikutuksen edistämiseksi kurssilaisten kesken. Tehtävien ääneen lukeminen ja suullisen kielitaidon kehittämiseen tähtäviä harjoituksia toivottiin lisää.
- Käytännön harjoitukset. Käytännön harjoituksia ja konkreettista ohjausta ja/tai esimerkkejä kaivattiin enemmän, koska se auttaa soveltamaan opittua käytäntöön. Teoriaa tarvitaan, mutta sisältöjä tulisi tasapainottaa teorian ja käytännön kesken.
- Opetusmateriaalien laadusta tinkiminen. Materiaaleihin tulee paneutua ja niiden tulee olla opiskelijoille helposti saatavilla. Kirjallista materiaalia, konkreettisia ohjeita ja kuvia tekniikoista kaivattiin, koska ne auttavat ymmärtämään ja muistamaan opittuja asioita paremmin.

Vastausten perusteella opiskelijoiden lähtökohdat otettiin huomioon aiempaa paremmin. Vastaajat korostivat sitä, että kurssin suunnittelussa tulisi ryhädynamiikan vuoksi huomioida ryhmän osaamistaso ja aiemmin opitun vahvistaminen. Se auttaisi kaikkia opiskelijoita pysymään mukana ja kehittymään. Vastaajat ehdottivat, että kurseja voisi jakaa alkeis- ja jatkokursseihin, jotta eri tasoilla olevat opiskelijat saavat parhaan mahdollisen hyödyn. Kun osallistujan lähtötaso selvitetään paremmin, voidaan kurssilla vastata entistä paremmin opiskelijan tarpeisiin.

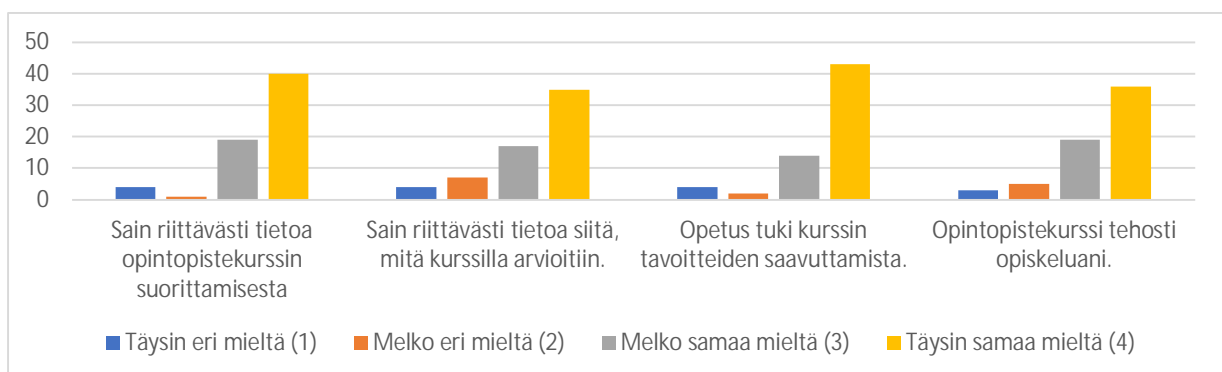
Henkilökohtaisten tavoitteiden huomiointi koettiin aiempaa vähäisempänä ja sitä toivottiin lisättävän. Ne opettajat, jotka ottivat huomioon opiskelijoiden tarpeet ja kysymykset, tekivät oppimisesta miellyttävää. Opiskelijat kokivat saavansa tarvittavaa apua ja ohjausta, ja opettajien henkilökohtaista palautetta ja tukea arvostettiin. Osa vastaajista toivoi pidempää ohjusaikaa yhtä opiskelijaa kohden.

Kaavio 8. Taiteen perusopetuksen erilliskysymykset

Käsityötaitteen perusopetuksen vastaajat olivat tasaisen tyytyväisiä koulutuksen eri osa-alueisiin (kaavio 8). Opiskelijat kokivat innostavana sen, että opetus oli laajasti materiaalia käsittelevää, materiaalia oli runsaasti käytettävissä ja välineet olivat hyviä. Eniten tyytyväisyys kasvoi opintojen tuntimäärän ja aikataulutuksen sopivuuteen. Myös tyytyväisyys mahdollisuuksiin vaikuttaa kurssin sisältöihin ja järjestelyihin lisääntyi edelliseen lukuvuoteen verrattuna.

Lukuvuoden 2023–2024 aikana oli tarjolla 18 opintopistekurssia, mikä oli 44,4 % enemmän kuin edellisenä lukuvuonna, jolloin opintopistekurssitoiminta alkoi. Opintopisteitä oli mahdollista suorittaa tieto- ja viestintäteknikassa, tekstiilityössä, kuvataiteessa ja kielissä. Tarjotuista kursseista puolet toteutuivat.

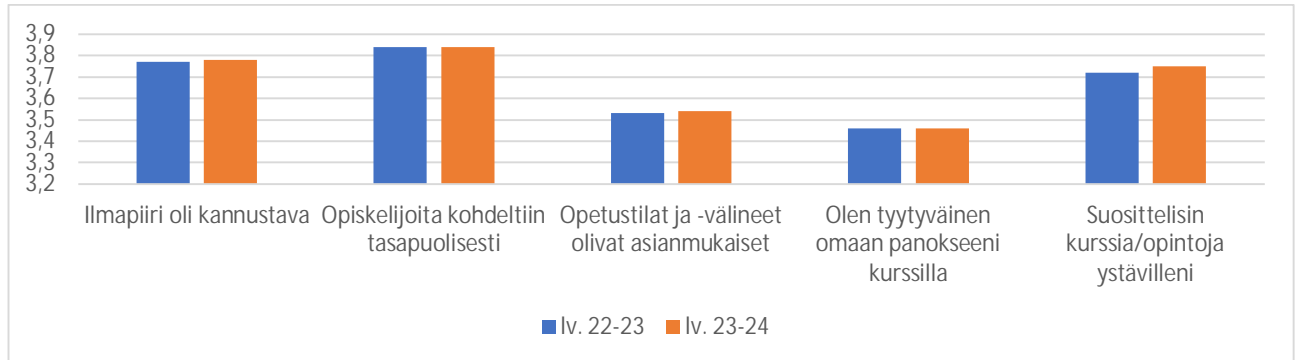

Kaavio 9. Opintopistekurssien erilliskysymykset

Opintopisteitä suorittaneista opiskelijoista 64 vastasi kyselyyn. Opintopisteiden koettiin tehostavan opiskelua ja opetus tuki tavoitteiden saavuttamista. Myös tietoa suorittamisesta saatiin erittäin hyvin. (Kaavio 9.) Avovastauksissa yksittäisenä huomiona toivottiin kehitettävän opintopistesuorituksen hyväksymiskriteereitä.

6.3 Kurssi kokonaisuutena

Kurssin kokonaisuudessa tarkasteltiin ilmapiiriä, tasapuolista kohtelua, opetustilojen ja -välineiden asianmukaisuutta sekä tyytyväisyyttä omaan panokseen (kaavio 10). Opiskelijoista 80,6 % suosittelisi työväenopiston kurssia/opintoja ystävilleen (ka. 3.75). Jos suosittelijoihin lisätään myös ne henkilöt, jotka olivat melko samaa mieltä asian kanssa, suositteluprosentti on 95,8 %.

Kaavio 10. Kurssi kokonaisuutena arvioinnit

Opiskelijat kokevat edelleen, että opiskelijoita kohdellaan tasapuolisesti ja ilmapiiri on kannustava. Palautteiden perusteella suurin osa opettajista onnistui luomaan oppimista tukevan, rennon ja innostavan ilmapiirin, jossa opiskelijat uskalsivat kysyä ja osallistua aktiivisesti. Positiivinen, rento ja kannustava ilmapiiri auttoi opiskelijoita tuntemaan olonsa mukavaksi ja itsevarmaksi, ja sen koettiin tekevän oppimisesta miellyttävää ja motivoivaa.

Opettajan läsnäoloon tunneilla kiinnitettiin huomiota, mm. puhelimen käyttö opetuksen aikana koettiin häiritseväksi. Opiskelijat odottavat, että opettaja edistää ilmapiirin luomista innostuneisuudellaan ja kontaktinotollaan.

Tyytyväisyys opetustilojen ja -välineiden asianmukaisuuteen on hieman kasvanut. Moni arvostaa sitä, että opetusta on tarjolla lähellä, vaikka silloin joutuisikin hieman tinkimään tiloista ja välineistä.

Useissa palautteissa keuhuttiin tilojen hyvää sijaintia ja saavutettavuutta, mikä teki osallistumisesta helppoa ja vaivatonta. Hyvä sijainti ei aina tarkoittanut lähellä olemista tai hyviä kulkuyhteyksiä. Esimerkiksi Antaverkassa sijaitsevaa Kesäpirttiä keuhuttiin rauhallisen ja miellyttävän ympäristön vuoksi. Luonnonläheiset tilat ja kaunis ympäristö tarjosivat rentouttavan ja inspiroivan oppimisympäristön, mikä tuki oppimista ja rentoutumista.

Rauhallisen ympäristön koettiin parantavan viihtyvyyttä ja oppimiskokemusta. Jos kurssien tiloissa kuului liikaa ääniä ulkopuolelta, se häiritsevi opiskelijoiden keskittymistä ja rentoutumista.

Monella kurssilla tilat koettiin liian ahtaana silloin, jos kaikki osallistujat olivat paikalla. Opetustilojen toivottiin olevan myös tilavampia ja tunnelmallisempia. Yksittäisinä parannusehdotuksina mainittiin esimerkiksi pimennysverhojen käyttö kuvien heijastamisessa, jolloin näkyvyyttä ja keskittymistä voidaan parantaa, sekä käsisaippuan saatavuus työtiloissa tilojen käyttömukavuuden parantamiseksi. Myös joidenkin luokkien työpisteiden valaistusta toivottiin parannettavan.

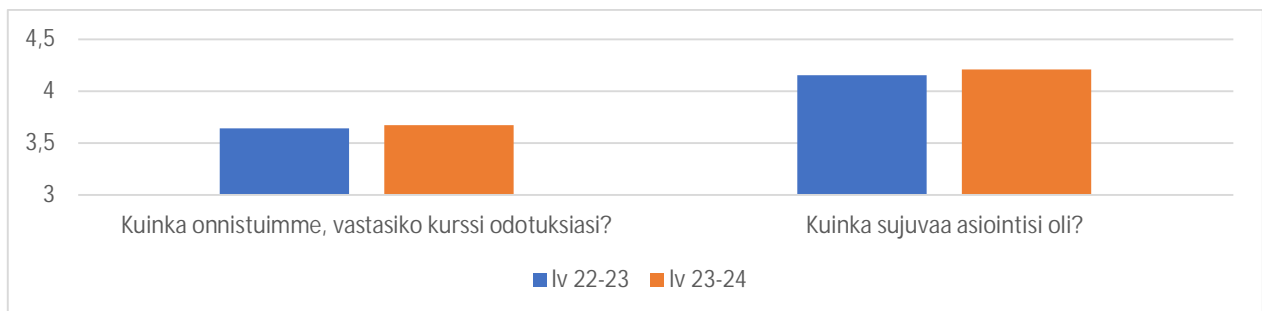
Useammassa tilassa koettiin ongelmia ilmanvaihdon ja lämpötilan kanssa. Joissakin tiloissa oli niin kylmä, että sen koettiin haittaavan keskittymistä, oppimista ja mukavuutta. Opiskelijajyhdistyksen Kesäpirtti ja Sampola saivat kiitosta tilojen sopivuudesta ja hyvästä ilmanlaadusta.

Pääosin palautteissa kerrotaan, että kurssitilat olivat hyvin varusteltuja ja välineet riittivät kurssin tarpeisiin: saatavilla oli kaikki tarvittavat työkalut ja laitteet, ja opettaja esitteli ne hyvin. Tällaiset kurssitilat saivat kiitosta, koska niissä oli helppo oppia ja työskennellä. Kaikissa tiloissa välineet eivät riittäneet tai välineet ja työkalut olivat huonokuntoisia. Tämä vaikutti opetuksen sujuvuuteen ja tehokkuuteen. Kun välineitä ei ollut riittävästi, niitä piti jonottaa tai tuoda omat välineet kotoa. Opiskelijat muistuttivat myös välineiden ja laitteiden huollosta ja päivityksistä, että ne vastaavat paremmin kurssin tarpeita ja auttavat opiskelijoita suorittamaan tehtävänsä tehokkaasti ja turvallisesti.

Jos rakennuksessa on useampi ovi, toivottiin ennakkotiedoissa tarkempaa tietoa siitä, mistä ovesta mennään sisälle. Opiskelijoilla oli myös vaikeuksia löytää oikeat luokkahuoneet. Selkeämmät opasteet ja kartat rakennuksissa auttaisivat tilojen löytämisessä. Kaikkiin puutteisiin työväenopistolla ei ole mahdollisuutta vaikuttaa, koska eri toimija hallinnoi tiloja. Tietoa on kuitenkin välitetty eteenpäin.

6.4 Asiakaskokemus

Työväenopiston palveluja on pyritty aktiivisesti kehittämään saatujen palautteiden pohjalta. Tulosten perusteella onnistuimme lukuvuonna 2023–2024 edellistä vuotta paremmin täyttämään asiakkaiden odotukset (ka. 3,67). (Kaavio 11.) Asiakaskokemus on pääosin erittäin positiivinen, ja opiskelijat olivat tyytyväisiä kurssien laatuun, opettajiin ja oppimisympäristöön. Vastaajista 94,1 % koki, että asiakaskokemus vastasi heidän odotuksiaan. Useimpien mielestä odotukset jopa ylittyivät: hieman odotuksia parempana asiakaskokemusta piti (27,9 %) asiakkaista ja 23,3 % mielestä asiakaskokemus ylitti kaikki odotukset. Odotukset eivät laisinkaan toteutuneet 1,3 % mielestä.

Kaavio 11. Asiakaskokemus ja asioinnin sujuvuus

Asiakkaiden odotukset ylitti erityisesti opettajien osuus: kuinka paljon opettajat näkivät vaivaa tuntien valmisteluissa, ja saivat välitettyä tunteen, että opiskelijat ovat heille tärkeitä. Opiskelijat saivat tarvitessaan yksilöllistä ohjeistusta ja tukea, mikä auttoi jokaista kehittymään. Kurssit tarjosivat mahdollisuuden vuorovaikutukseen ja yhteisöllisyyteen, mikä rikastutti oppimiskokemusta. Joustavat kurssiformaatit, kuten online- ja hybridikurssit, saivat kiitosta. Tämä mahdollisti osallistumisen eri aikatauluilla ja paikoista.

Yhteenvedon voidaan todeta, että asiakaskokemuksessa tärkeinä pidettiin:

1. Selkeät ja hyvin suunnitellut tunnit
2. Monipuolisuus ja ajankohtaisuus
3. Verkko-opetus
4. Pätevä ja positiivinen opettaja
5. Turvallinen ilmapiiri
6. Ammattitaitoinen opetus
7. Hyvät tilat ja työvälineet
8. Hyvä ryhmähenki ja yhdessä tekeminen
9. Monipuoliset opetusmenetelmät

Eniten kritiikkiä aiheuttivat kurssien tilat, aikataulut ja pienten maksujen maksaminen. Kurssien alkamisajat eivät ole kaikille optimaaliset. Useissa palautteissa ehdotettiin kurssien aikataulun ja keston tarkistamista niin, että ne olisivat osallistujalle sopivampia. Toivottiin myös pidempiä kurssiaikoja ja tiheämpiä tapaamisia. Koettiin, että jotkut kurssit voisivat hyötyä muutamasta lisätunnista, että kaikki aiheet ehdittäisiin käsitellä. Arki-iltojen lyhytkurssit (4–5 viikkoa) taas mahdollistaisivat osallistumisen myös kiireisemmille henkilöille. Sunnuntain kurssien alkamisaika klo 10 oli hankala julkisilla kulkuvälineillä liikkuville. Myös kurssien toistuva siirtyminen aiheutti ongelmia, siksi viestintää kurssien aikatauluista ja muutoksista tulisi selkeyttää.

Vastausten perusteella asiointi oli sujuvampaa kuin edellisenä lukuvuonna. Tiedottaminen toimi hyvin. Vastaajista 84,7 % koki, että asiointi oli hyvin sujuvaa tai erittäin sujuvaa. Asiointiin koki täysin sujumattomana 27 vastaajaa (0,5 %). Kiitosta saivat helppo ilmoittautuminen ja maksaminen.

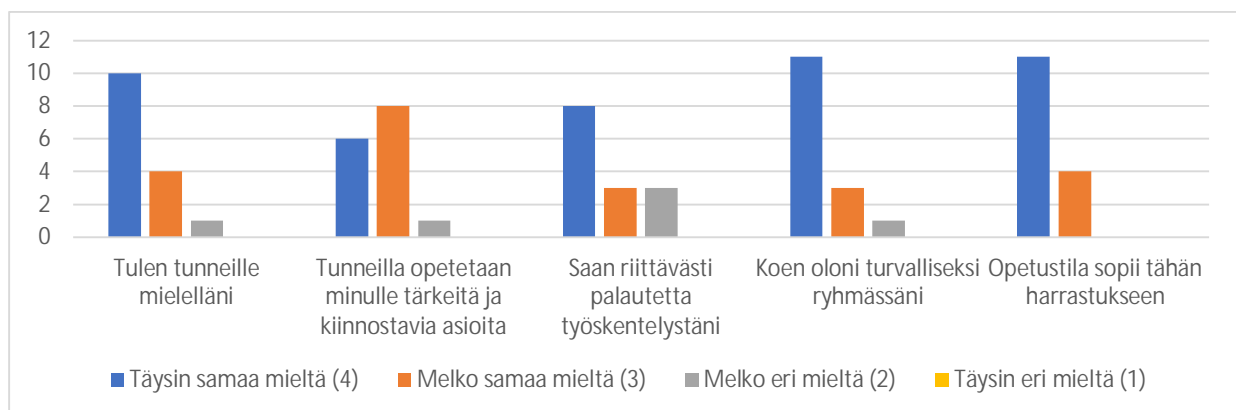
Vaikka enemmistö oli tyytyväinen sujuvaan toimintaan, oli ilmoittautuminen ja laskujen maksaminen edelleen osalle vastaajista monimutkaiselta. Syksyn ilmoittautumisten ensimmäisen kymmenen minuutin aikana osalla virtuaalisista jonottajista netti kaatuili ja jumittui. Ilmoittautumisissa on vuosien mittaan kokeiltu erilaisia vaihtoehtoja, ja jokaisessa tavassa on ollut omat ongelmansa. Ilmoittautumisten alkamisen rytmityksen tarkastelu on kuitenkin edelleen paikallaan.

Asiakkaat toivoivat kurssien seuraamista ja maksuja varten alustaa, johon olisi keskitetty kaikki kurssin hallintaan liittyvät asiat. Käytössä olevassa ilmoittautumisjärjestelmässä se on jo olemassa. Koska asiakkaat eivät löydä sitä, tiedottamista täytyy lisätä. Ilmoittautumisten helpottamiseksi työväenopistossa otettiin edellisenä lukuvuonna käyttöön yksi ilmoittautuminen pitkille, koko lukuvuoden kestäville kurseille. Osa kurseista jäi lukukauden mittaiseksi, ja jatkoon ilmoitetaan uudelleen. Osa niistä toivottiin nyt koko lukuvuoden mittaisiksi.

Pienten maksujen ja kurssin maksuvaihtoehtoksi toivottiin Mobilepayta, mikä viittaa siihen, että nykyiset maksutavat eivät ole riittävän joustavia tai helppokäyttöisiä. MobilePay:n käyttömahdollisuus on ollut myös työväenopiston toive, mutta se ei kuulu Tampereen kaupunkiorganisaatiossa käytössä oleviin maksuvälineisiin. Vaihtoehtona toivottiin, että pienet materiaalmaksut olisivat kurssimaksussa.

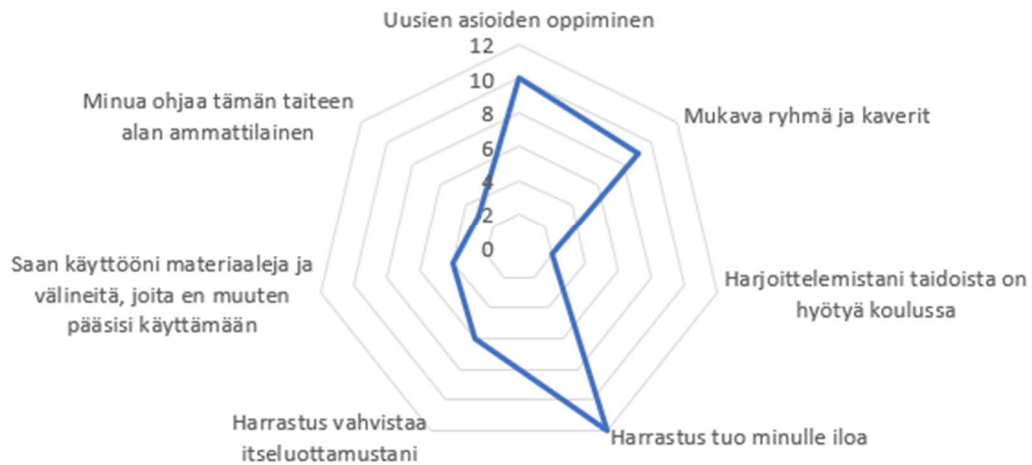
6.5 Taiteen perusopetuksen lapset ja nuoret

Viime lukuvuoden tapaan taiteen perusopetuksen lasten ja nuorten palautekyselyyn osallistuivat vain teatteri- ja sanataiteen ryhmät. Kyselyyn vastasi 15 oppilasta huoltajineen (14 %). Taiteen perusopetuksen kyselyn toteutusta täytyy jatkoa ajatellen tarkastella uudelleen, että tuloksista saadaan kattavammat.

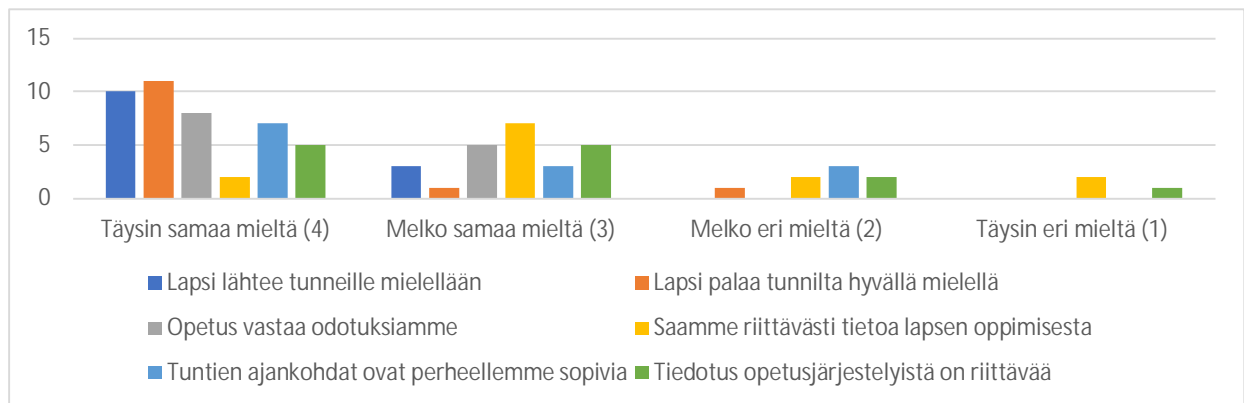
Kaavio 12. Oppilaiden arvio taiteen perusopetuksen tunteista

Oppilaat tulivat mielellään tunneille ja useimmat heistä kokivat olonsa ryhmässä turvalliseksi. Turvallisemman tilan periaatteiden kehittämiseksi on silti edelleen tarvetta. Joissakin ryhmissä oppilaat toivoivat, että ryhmän rauhattomuuteen puututtaisiin. Opetustiloihin oltiin edellistä tarkastelua tyytyväisempiä. (Kaavio 12.)

Kaavio 13. Oppilaalle tärkeintä taiteen perusopetuksessa

Taiteen perusopetuksen oppilaat arvostivat erityisesti sitä, että harrastus tuo heille iloa. Parhaaksi asiaksi nostettiin oman taidealan perusasioiden tekeminen eli tarinoiden kirjoittaminen tai näytelmän esittäminen. Myös uusien asioiden oppiminen koettiin tärkeänä. Edellisen lukuvuoden tärkein asia, mukava ryhmä ja kaveri, oli kolmannella sijalla. Lapsille ja nuorille hyötynäkökulma ei ollut merkitsevää. (Kaavio 13.)

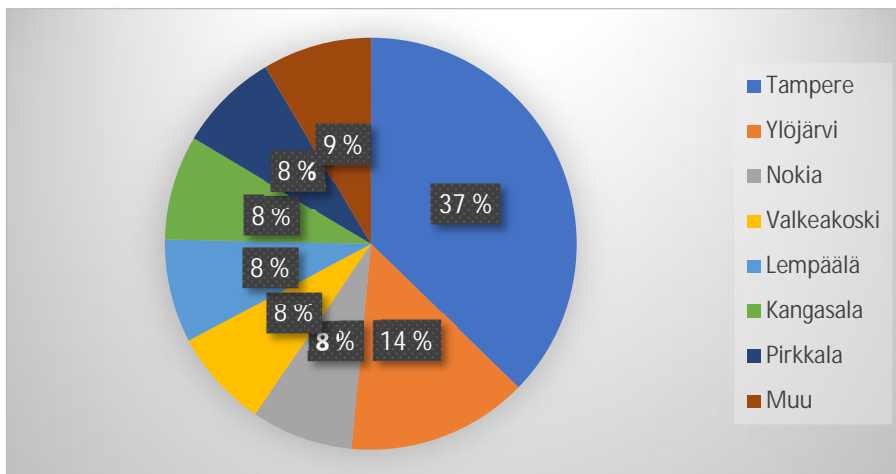
Kaavio 14. Huoltajien vastaukset

Myös huoltajat olivat enimmäkseen tyytyväisiä taiteen perusopetukseen. Kehittämiskohteeksi nousi edellisen vuoden tapaan tiedottaminen ja riittävä tiedon saanti opetusjärjestelyistä ja lapsen oppimisesta. (Kaavio 14.) Kotiin toivottiin useampia tiedotteita vuodessa, koska tieto ei kulje pelkästään lasten kautta. Avovastauksissa tuli esille myös pulmia sovittaa perheen ja opetuksen aikataulut yhteen.

7. Kuntalaisten osallistuminen opiston toimintaan

Kuntalaisten osallistumista tarkasteltaessa ei ole rajoitettu pelkästään Tampereen ja Ylöjärven alueelta tuleviin opiskelijoihin. Kansalaisopistot ovat kaikille avoimia oppilaitoksia ja niiden toimintaa voi osallistua asuinpaikasta tai kotikunnasta riippumatta. Työväenopiston opiskelijoista lähes puolella (48

(%) on kotikunta opiston toiminta-alueen ulkopuolella. Kaikista naapurikunnista osallistuttiin yhtä aktiivisesti työväenopiston toimintaan. Erityisesti verkko- ja hybridikurssit mahdollistavat kauempaakin osallistumisen, mutta joidenkin lyhytkurssien vuoksi tullaan Tampereelle kauempaakin. (Kaavio 15.)

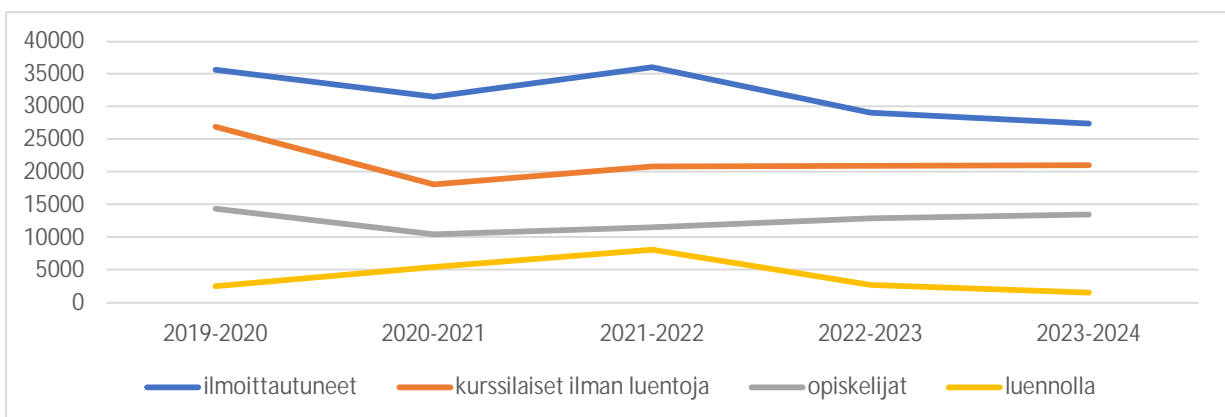

Kaavio 15. Opiskelijoiden jakautuminen kotikunnittain

Esitettyihin toimintalukuihin on laskettu mukaan vapaan sivistyksen kurssien ja taiteen perusopetuksen opintojen lisäksi pidempikestoisten maksupalvelu- ja henkilöstökoulutusten määrät. Osallistumista tarkastellaan kurssien tuntimäärien ja henkilömäärien valossa. Kurssilla ilmoittautuneiden lisäksi tarkastellaan netto-opiskelijamääriä (opiskelijat), jolloin jokainen yksittäinen henkilö on yksi opiskelija ja brutto-opiskelijamääriä (kurssilaiset), jolloin yksi opiskelija voi olla useampi kurssilainen.

Tilastoja tarkasteltaessa tulee ottaa huomioon se, että lukuvuoden 2022–2023 alussa työväenopistossa otettiin käyttöön kahden eri lukukausille jakautuvan kurssin sijaan koko lukuvuoden kestävä kurssi ja niihin yksi ilmoittautuminen. Siten lukuvuoden 2023–2024 kurssien, ilmoittautuneiden ja kurssilaisten tilastot ovat vertailukelpoisia vain edelliseen lukuvuoteen verrattuna.

Opiskelemaan ilmoittautuneiden tilastossa näkyvät kaikki kurseille ilmoittautuneet henkilöt, sekä paikan saaneet että ne, jotka ovat jääneet varasijoille. Yleisluennoilla mukana olevat ja joillakin maksupalveluna toteutetuilla kurssilla opiskelevat eivät ilmoittaudu järjestelmään, vaan heidät merkitään läsnäoleiksi paikalla tehdyn laskennan mukaan. Siten he eivät näy ilmoittautuneiden tai opiskelijoiden tilastoissa.

Kaavio 16. Asiakasmäärän kehitys

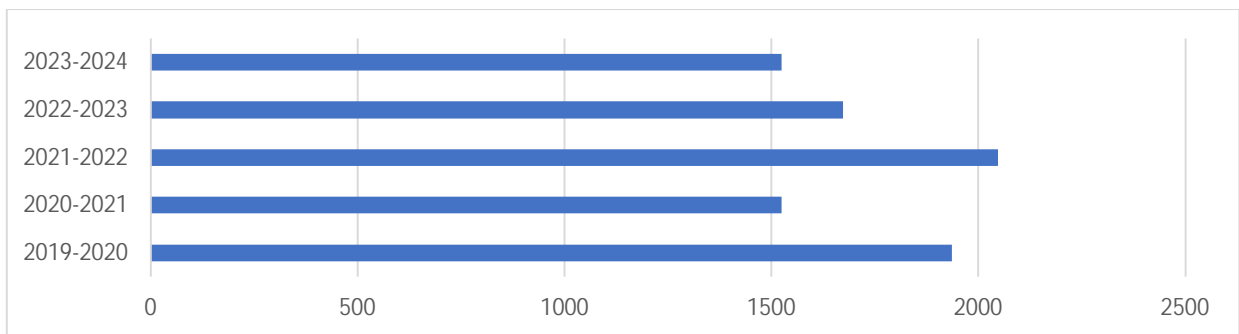
Lukuvuonna 2023–2024 Tampereen seudun työväenopiston kursseille ja luennoille osallistui yli 30 000 kurssilaista. Nuorekkaan, 125-vuotiaan työväenopiston suosio kasvaa tasaisesti, ja myös jonoon jääneiden ilmoittautuneiden määrä on kasvanut. Opiskelijamäärä on koronavuosien jälkeen ollut pienessä kasvussa, mutta vielä ei ole saavutettu ennen koronaa olleita opiskelijamääriä. (Kaavio 16.)

Luentojen osallistujamäärään vaikuttaa tarjottujen luentojen sisältö sekä määrä, mikä vaihtelee eri vuosina suurestikin. Lukuvuonna 2023-2024 järjestettiin 58 luentoa, joiden keskimääräinen osallistujamäärä oli 27,6 henkilöä / luento. Edelliseen lukuvuoteen verrattuna oli neljä luentoa vähemmän ja osallistujamäärä laski 35 %.

7.1 Toteutuneet tunnit ja kurssit

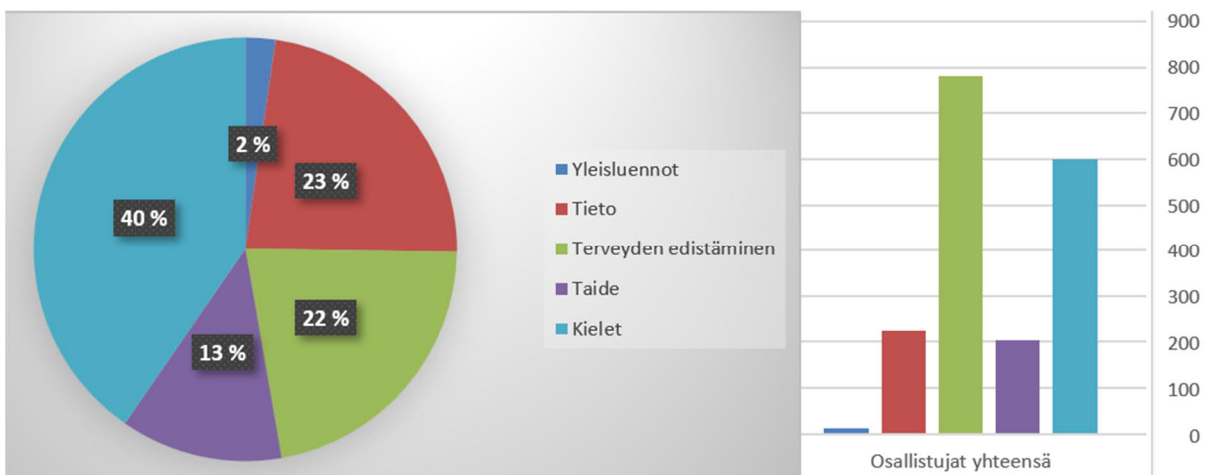
Työväenopiston toimintaa hallinnoidaan kolmesta eri toimipisteestä. Asiakkaille järjestetyistä ja toteutuneista kursseista tarjottiin lukuvuonna 2023–2024 Tampereella 78,1 %, josta kuvataidekoulu Sara Hildén -akatemia osuus oli 8,1 %. Ylöjärven puolella opinnoista oli 21,9 %. Henkilöstökoulutukset järjestetään pääosin Tampereella tai verkossa. Suhteellisesti tarkasteltuna Ylöjärvellä toteutuneiden kurssien määrä nousi 0,4 %, mutta lukumääräisesti Ylöjärven rahoitusosuudella toteutettiin yhtä monta kurssia kuin edellisenäkin lukuvuonna. Tampereella toteutettujen kurssien määrä laski 5,4 %.

Työväenopistossa toteutettiin lukuvuoden aikana hieman yli 1500 kurssia, mikä on 8,8 % vähemmän kuin edellisenä lukuvuonna. (Kaavio 17.) Tuntien määrä ei laskenut samassa suhteessa kurssien kanssa, joten keskimääräinen kurssin opetustuntimäärä kasvoi 2,5 tunnilla, ollen nyt yli 31 oppituntia / kurssi.

Kaavio 17. Toteutuneet kurssit 2019–2024

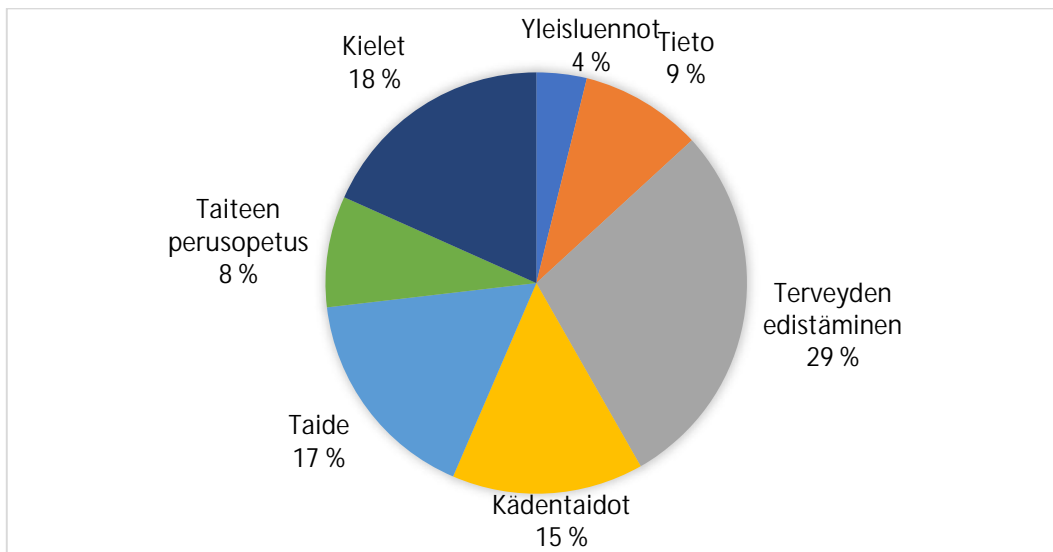
Opetustunneista päätoiminen opetushenkilöstö opetti 9,2 % ja loput 90,8 % opetustunneista toteutettiin määräaikaisten tuntiopettajien ja luennoitsijoiden voimin.

Kaavio 18. Työväenopiston verkkokurssitarjonnan ja opiskelijamäärän jakautuminen ainealueittain

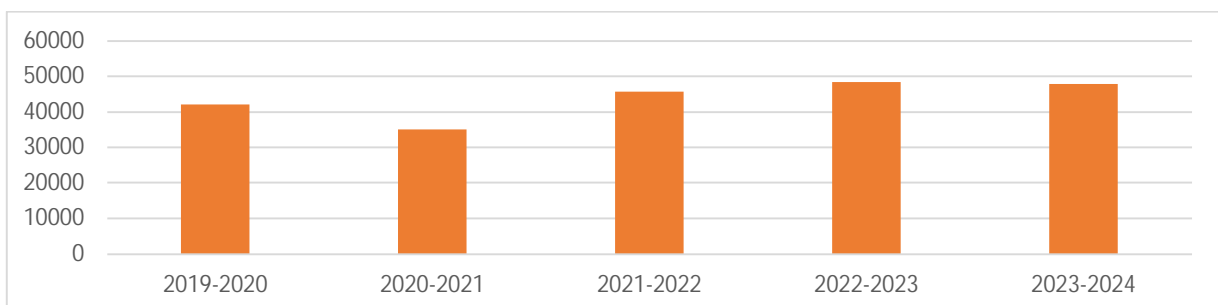
Verkkokursseja tai etäopetusta lähiopetuksen rinnalla tarjottiin 234 kurssilla. Niistä toteutui 63,2 %. Etäosallistujia oli 1868. Etäopetusta oli lähes kaikilla ainealueilla, lukuun ottamatta kädentaitoja. Verkkokursseja oli tarjolla eniten kielissä, mutta osallistujia oli eniten terveyden edistämisen liikuntakursseilla. Kielten kursseilla vuorovaikutuksellisen opetus edellyttää etäopetuksenakin pienempiä ryhmäkokoja kuin opettajajohtoinen liikunta. (Kaavio 18.)

Työväenopisto tarjoaa kursseja ja opintoja monipuolisesti eri aihealueilla. Kurssien monipuolisuus ja mahdollisuus kokeilla uusia asioita olivat osallistujien mieleen. Lukuvuonna 2023–2024 tarjonnasta toteutui 77,9 %, mikä on noin 2 % vähemmän kuin edellisenä lukuvuonna. Kysyntä heijastuu myös toteutuneiden kurssien ainejakaumaan. Kaikkien ainealueiden toteutuneiden kurssien määrässä oli laskua suhteessa edelliseen lukuvuoteen.

Kaavio 19. Toteutuneiden kurssien jakauma ainealueittain lv. 2023–2024

Eniten kursseja pidettiin liikuntapainotteisen terveyden edistämisen alueella (29 %). Suhteellinen osuus kursseista nousi prosentin verran. Alueen tuntimäärän suhteellinen osuus nousi edelliseen lukuvuoteen verrattuna kaksi prosenttia. Kielten kurssien määrä laski prosentin ja kädentaitojen kurssimäärä nousi prosentin. Molemmilla alueilla tuntien suhteellinen osuus nousi yhden prosentin. Sen sijaan toiseksi suurimman ainealueen, taideaineet ja taiteen perusopetus (25 %) tuntimäärä laski 3 % vaikka kurssimäärä nousi 3 %. Tämä kertoo lisääntyneestä lyhytkurssien määrästä. Tietoaineiden suhteellinen osuus laski sekä kurssien että tuntien osalta kolme prosenttia. (Kaavio 19.)

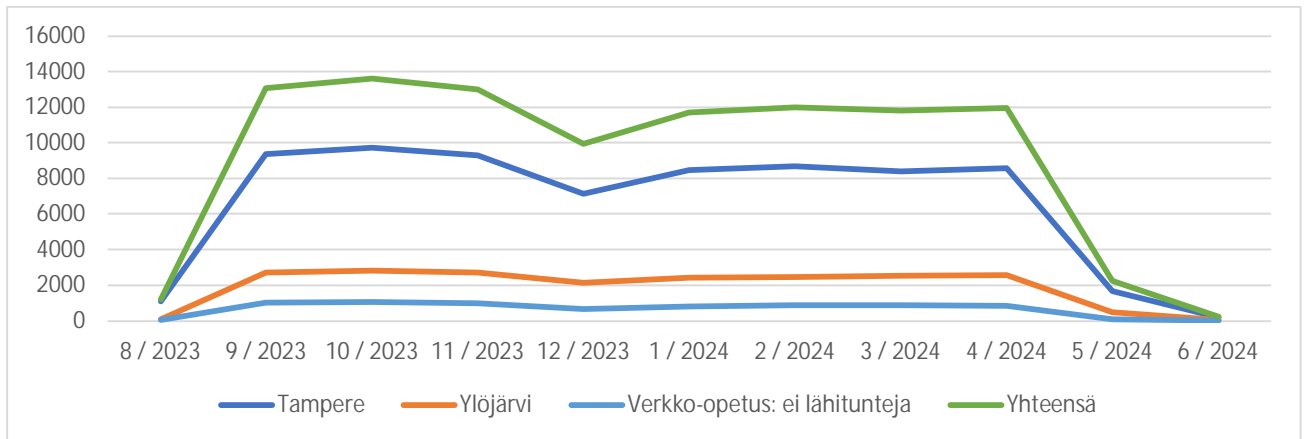

Kaavio 20. Lukuvuoden toteutuneet opetustunnit 2019–2024

Vuodelle 2024 myönnettyt kansalaisopistojen valtionosuustunnit vähenivät huomattavasti edelliseen vuoteen verrattuna. Se vaikutti myös työväenopiston kevätlukukauden opetustunteihin. Lukuvuonna 2023–2024 opetukseen käytettiin kuitenkin lähes 48 000 tuntia, mikä oli vain noin 400 opetustuntia vähemmän kuin edellisenä lukuvuonna. (Kaavio 20.) Oppilaitoksissa lukuvuoden suunnittelu tehdään jo

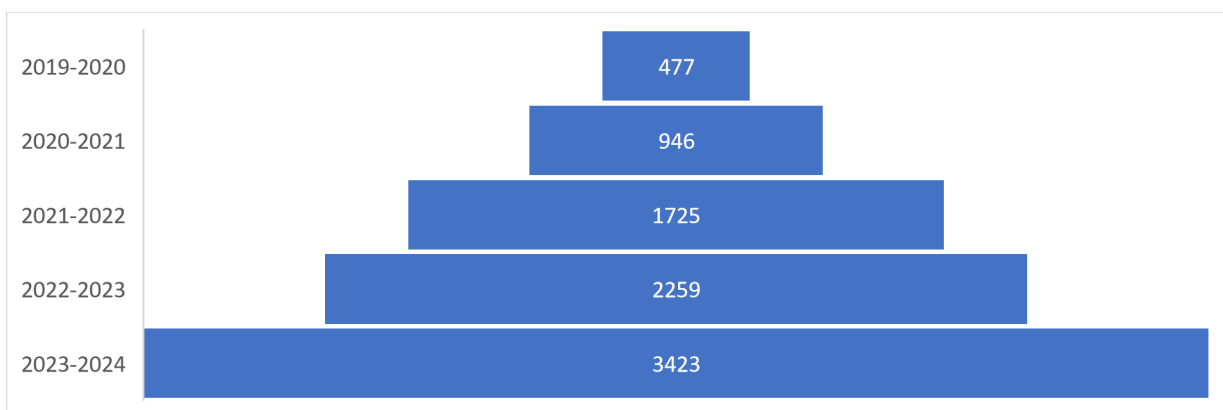
edellisenä keväänä, ja monille kursseille ilmoitaudutaan jo syksyllä, joten vuoden lopussa tulevat tuntimuutokset vaikuttavat vasta viiveellä meneillään olevan lukuvuoden toteutukseen.

Vapaan sivistystyön kurssien opetuskausi alkaa syyskuun alkupäivinä ja jatkuu huhtikuulle. Toukokuussa on tarjolla vielä lyhytkursseja. Kuvataiteen lasten ja nuorten taiteen perusopetuksen opetus noudattaa alkamis- ja päättymispäivineen enemmän peruskoulujen lukuvuotta.

Kaavio 21. Kurssilaisten osallistuminen kuukausittain

Kuukausikohtainen raportti osoittaa, että kurssilaiset osallistuvat tunneille aktiivisesti (Kaavio 21). Raportin tunnit lasketaan niiden kurssien kokoontumiskerroista, joiden tuntilaji on tilastoitava. Osallistujamäärät ovat brutto-osallistujamääriä ja raportti huomioi sekä osallistumisen aloitus- että keskeytyspäivämäärät, jos osallistujalla sellaisia on. Muutoin osallistuminen lasketaan kurssin aikavälin perusteella. Raportissa näkyy selkeästi vapaan sivistystyön pitkä joulutauko sekä lyhytkurssien painottuminen syyslukukauteen. Lukuvuonna 2023–2024 oli muutamia lyhytkursseja myös kesäkuussa.

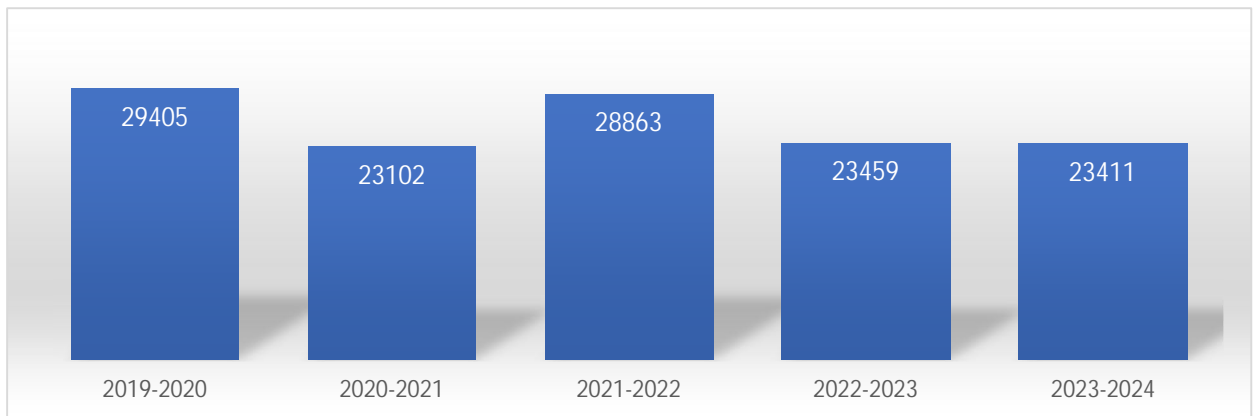

Kaavio 22. Maahanmuuttajille suunnatut opetustunnit 2019–2024

Tampereen seudun työväenopisto on yksi merkittävä kotouttavaa koulutusta tarjoava oppilaitos. Lukuvuonna 2023–2024 opintoihin osallistui opiskelijoita lähes 250 eri lähtömaasta. Maahanmuuttajien kotoutukseen tähtäävästä koulutuksesta pääosa oli suomen kielen ja kulttuurin opintoja.

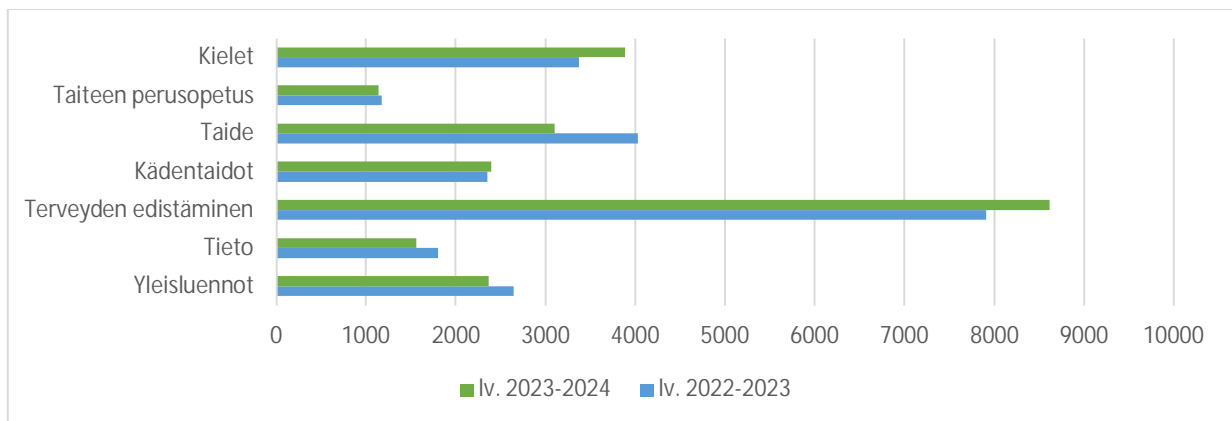
Maahanmuuttajille suunnattu opetus lisääntyi 51,5 % (kaavio 22). Opetustuntien kasvuun vaikuttivat erilaiset hankkeet ja erillisrahoitukset. Lukuvuonna 2023–2024 maahanmuuttajille suunnattua opetusta kasvatti erityisesti Kiihdytyskaista-hankkeen koulutukset, Tampereen kaupungin kansainvälisen osaamiskeskuksen kanssa tehty yhteistyö sekä ukrainalaisille suunnattu kotoutumiskoulutus.

7.2 Kurssilaiset

Kaavio 23. Kurssilaisten määrät 2019–2024

Kurssilaisten määrä pysyi lähes edellisen lukuvuoden tasolla (Kaavio 23). Ainealueiden välillä oli kuitenkin vaihtelua. Terveiden edistämisen ja kielten kurssilaisten määrä nousi, koska kursseille pystyttiin ottamaan aiempaa enemmän osallistujia. Opiskelijoita oli edellistä lukuvuotta vähemmän erityisesti taideaineissa ja yleisluennoilla. Ilmaisia luentoja järjestettiin lukuvuonna 2023–2024 huomattavasti vähemmän kuin edellisenä lukuvuonna, eivätkä järjestetyt luennot vetäneet yleisöä aiempien vuosien tapaan. (Kaavio 24.) Kaaviossa on yleisluentojen kanssa samassa kategoriassa 125-vuotisjuhlatapahtuma lukuisine työpajoineen, mikä nosti laskennallisesti luentojen kävijämäärää.

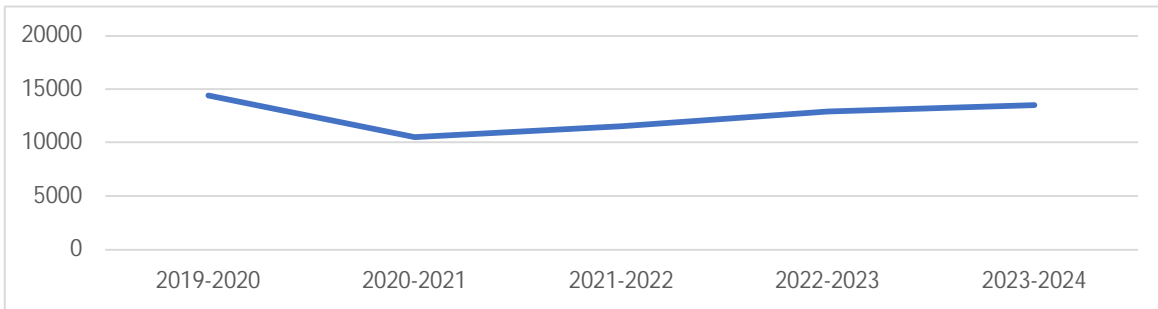

Kaavio 24. Kurssilaisten määrä aineryhmittäin lv. 2022–2023 ja lv. 2023–2024

Selkeästi eniten kurssilaisia oli terveyden edistämisen kursseilla (37,4 %). Taiteen opetukseen joko vapaan sivistystyön kursseilla tai taiteen perusopetuksessa osallistui 18,4 % kurssilaisista. Kielten kursseilla kävi 16,8 % kurssilaisista.

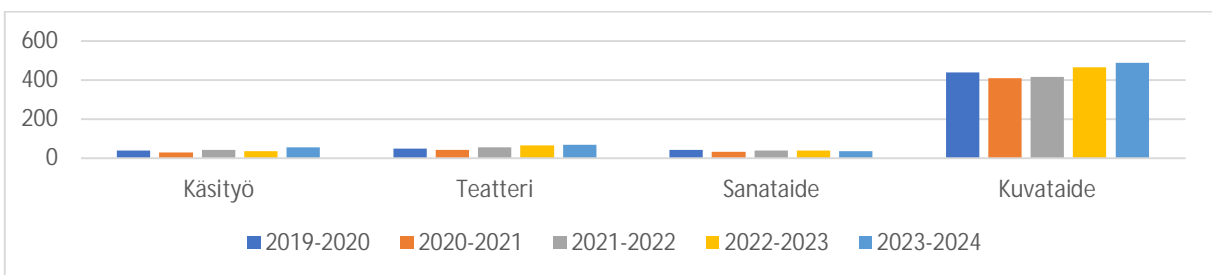
7.3 Opiskelijat

Koronavuosien jälkeen opiskelijamäärän kehitys on ollut nousujohteinen. Lukuvuonna 2023–2024 työväenopistossa opiskeli yli 13 500 opiskelijaa. Kasvua edelliseen lukuvuoteen verrattuna oli 4,5 %. (Kaavio 25.) Yksi opiskeli kävi lukuvuoden aikana keskimäärin 1,7 kurssilla.

Kaavio 25. Opiskelijamäärän kehitys

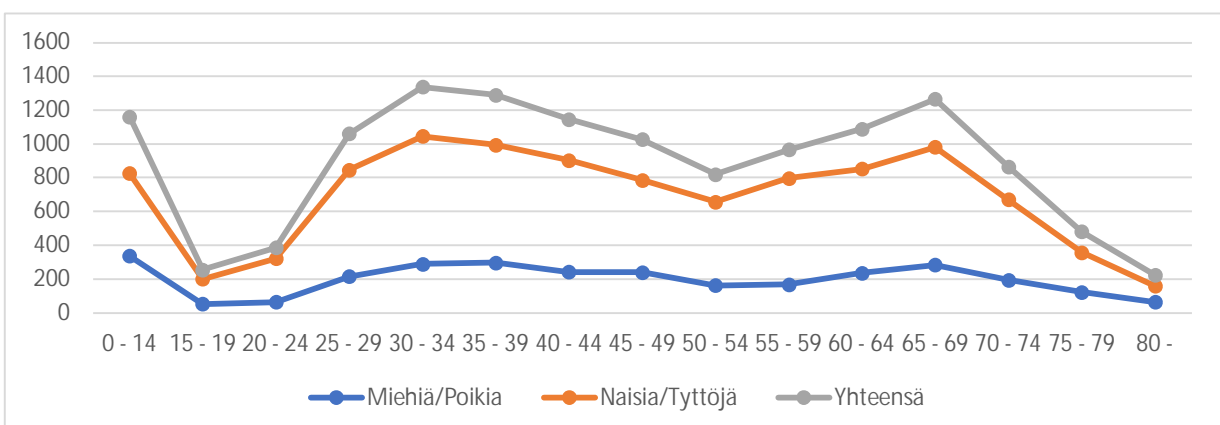
Taiteen perusopetuksen oppilasmäärät ovat viime vuosina pysyneet melko vakaana, koska ryhmien määrä on pysynyt tasaisena. Opinnot kestävät useita vuosia, ja suurin osa opiskelijoista jatkaa opintoja vuodesta toiseen. Lukuvuonna 2023–2024 kuvataiteen perusopetus monine aloitusryhmineen kasvoi eniten, mutta myös käsityötaiteen oppilasmäärissä oli selvää nousua. (Kaavio 26.)

Kaavio 26. Taiteen perusopetuksen opiskelijamäärät taidealoittain 2019–2024

Käsityötaiteessa käynnistyi syksyllä 2023 kaksi uutta aikuisten käsityön ryhmää, mikä selittää nousua. Myös teatteritaiteessa aloitti yksi lisäryhmä. Kuvataiteen osalta vaikutti se, että hakijoita oli aiempia vuosia enemmän sekä aloittaviin ryhmiin että täydennyksenä vanhempiin ryhmiin. Opiskelijamäärien kehitys oli onnistuneen markkinoinnin ansiota. Ryhmiin otettiin niin paljon uusia hakijoita, kuin oli mahdollista.

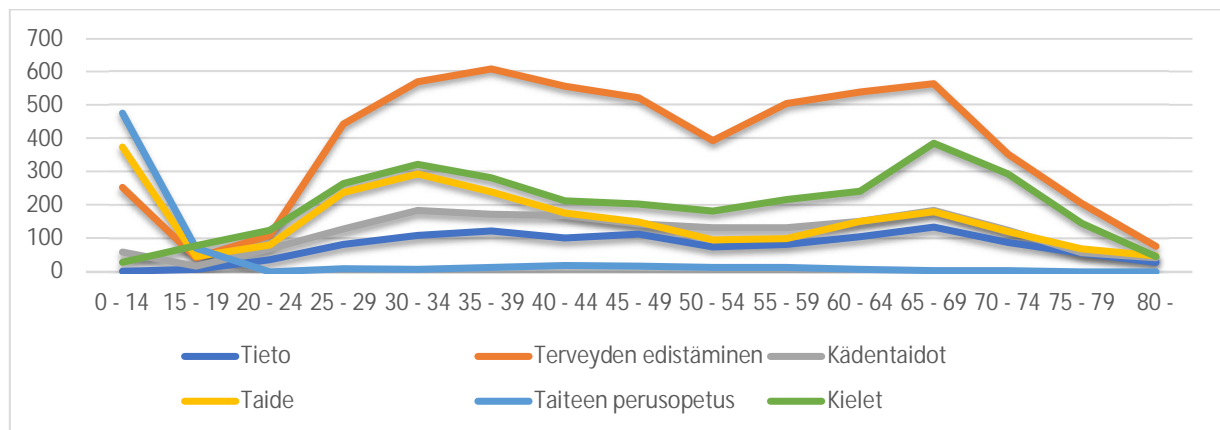
Nuorimmat työväenopistossa kävijät olivat alle vuoden ikäisiä. Lukuvuonna 2023–2024 ryhmissä oli mukana noin 130 enintään yksivuotiaasta lasta. Lapsia työväenopistoon tuovat aikuinen-lapsi-kurssit sekä taiteen perusopetus. Ilmoittautumisiin vaikuttaa muun muassa vanhempien aktiivisuus. Kun taiteen perusopetus on loppumassa, nuoret (15–19-vuotiaat) etsivät itse harrastuksensa, eikä työväenopisto tavoita heitä. (Kaavio 27.)

Kaavio 27. Netto-opiskelijat iän ja sukupuolen mukaan lv. 2023–2024

Kursseille löydetään aikuistumisen jälkeen ja opiskeluinto saavuttaa huippunsa 30–34 vuoden iässä. Sen jälkeen tulevat ruuhkavuodet ja kiinnostus hieman hiipuu ollen matalimmillaan 50–54-vuotiaana. Pienen tauon jälkeen kiinnostus työväenopiston harrastusmahdollisuuksista jälleen kasvaa ja saavuttaa toisen huippunsa eläkeiän alkaessa 65–69-vuotiaana. Osa opiskelijoista jatkaa työväenopistossa vielä 90-vuotiaanakin. Lukuvuonna 2023–2024 kursseille osallistui neljä yli 90-vuotiasta opiskelijaa. Vanhin opiskelija oli 95-vuotias.

Miesten osallistuminen työväenopiston toimintaan on iästä riippumatta huomattavasti tasaisempaa kuin naisilla, vaikka heidän osallistumisessaan on nähtävissä samat trendit kuin naisilla.

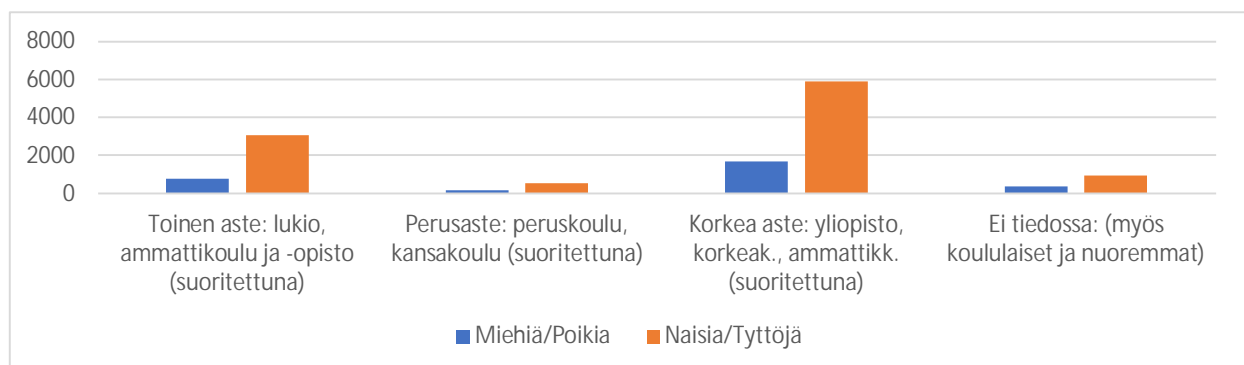

Kaavio 28. Netto-opiskelijat ikäryhmittäin eri ainealueilla

Kun ikäjakaumaa tarkastellaan suhteessa ainejakoon (kaavio 28), huomataan että terveyden edistämisen kurssit vetävät opiskelijoita lähes ikään katsomatta. Terveystiedon edistämisen kursseille osallistujien ensimmäinen huippu tulee hieman muita aineryhmiä myöhemmin, eniten kursseilla oli 35–39-vuotiaita opiskelijoita. Näillä kursseilla on myös selkein notkahdus 50–54-vuotiaana, jonka jälkeen liikunta alkaa taas vetää ja saavuttaa toisen huippunsa eläkeiän koittaessa. Sen jälkeen kysyntä laskee selkeästi, mitä vanhemmista opiskelijoista on kysymys.

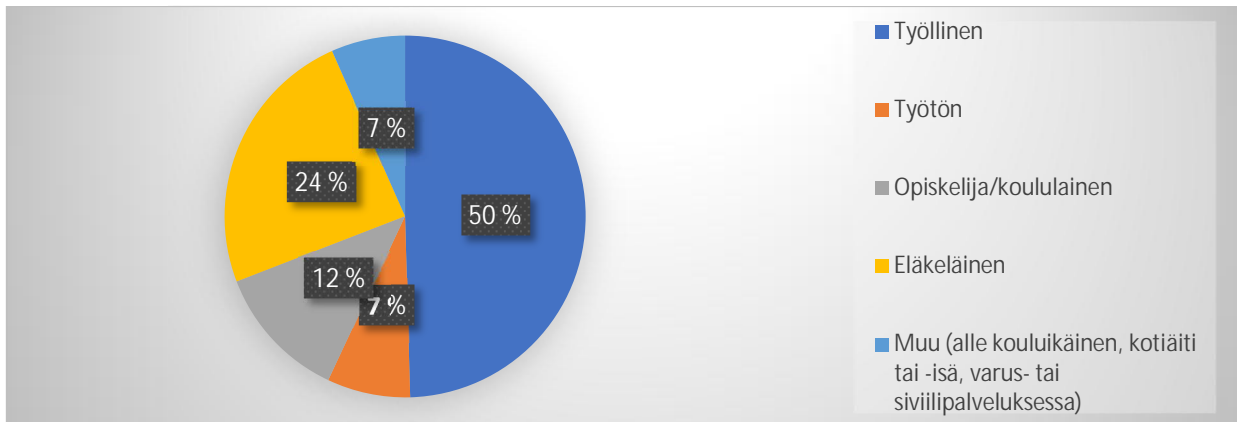
Vapaan sivistystyön taideaineiden kursseilla sekä kielissä ensimmäinen ikäryhmähuippu on jo 30–34-vuotiaat opiskelijat. Kielissä toinen eli eläkkeelle jäävien huippu on selkeästi ensimmäistä vahvempi, mutta taideaineissa toinen huippu on huomattavasti ensimmäistä matalampi. Kielissä notkahdus on muita aineita tasaisempi, eli kiinnostus kielten opiskelua kohtaan pysyy korkeampana läpi työiän.

Taiteen perusopetus painottuu lapsuuteen ja nuoruuteen. Siihen vaikuttaa selkeästi aikuisten taiteen perusopetuksen pieni tarjonta. Sen sijaan kädentaitojen kurssit ja tietoaineiden kurssit eivät juurikaan tavoita lapsia, mutta aikuisiässä niillä käydään melko tasaisesti iästä riippumatta.

Kaavio 29. Opiskelijoiden koulutustausta sukupuolittain lv. 2023–2024

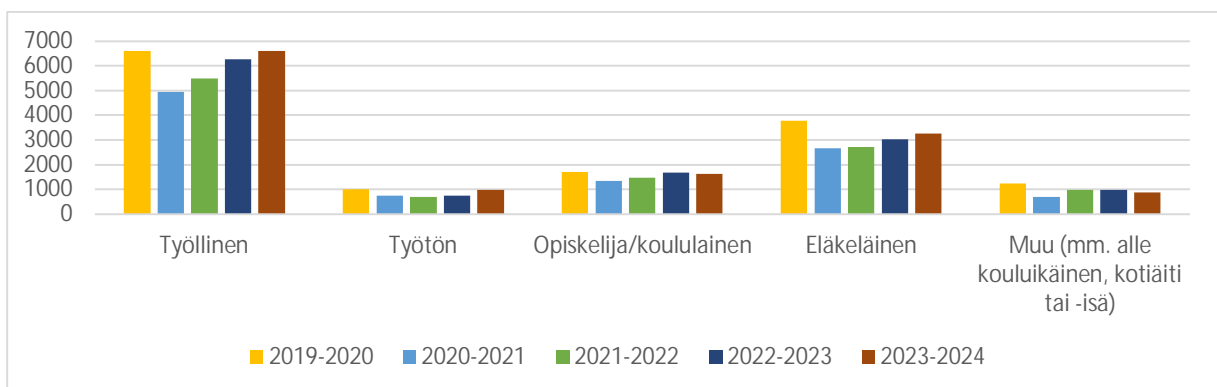
Suomalaisten keskimääräisesti korkea koulutustaso näkyy myös työväenopiston opiskelijoissa. Yli puolella opiskelijoista (55 %) on korkeakoulututkinto ja toisen asteen koulutuksen on suorittanut 29,8 %. Suunta on sama opiskelijoiden sukupuolesta riippumatta. (Kaavio 29.)

Kaavio 30. Opiskelijoiden pääasiallinen toiminta lukuvuonna 2023–2024

Lähes puolet (49,4 %) työväenopiston opiskelijoista käy työssä ja opiskelee vapaa-aikanaan. Työttömien osuus opiskelijoista oli 7,4 %, mikä on 1,6 % enemmän kuin edellisessä lukuvuonna. Toiseksi suurin opiskelijaryhmä olivat eläkeläiset (24,4 %). Heidän osuutensa kasvoi puoli prosenttiyksikköä. Sen sijaan opiskelijoiden ja koululaisten (12,2 %) osuus putosi prosentin verran. (Kaavio 30.)

Viiden vuoden tarkastelujaksolla katsottuna koronavuodet ovat vaikuttaneet eniten työssäkäyviin ja eläkeläisiin. Pikkuhiljaa eri taustoista tulevat opiskelijat ovat palanneet työväenopiston kursseille ja suurin osa ryhmistä on saavuttanut koronaa edeltävän tason. Vain eläkkeellä olevien opiskelijoiden määrä jää vielä selkeästi koronavuosia edeltäneestä ajasta, vaikka suunta onkin nouseva. Kategoriassa 'Muu' opiskelijoihin vaikuttaa muita enemmän kunkin lukuvuoden kurssitarjonta, erityisesti aikuinen-lapsi-kurssien määrä. (Kaavio 31.)

Kaavio 31. Opiskelijoiden toiminta lv. 2023–2024

8. On vain yksi Tampereen seudun työväenopisto

Työväenopisto toimii oppilaitoksena lukuvuosisyklillä, mutta strategiaa ja vuosisuunnitelmia arvioidaan kalenterivuositain. Kaupungin strategiaan pohjaavassa Kulttuurin vuosisuunnitelmissa vuosille 2023 ja 2024 työväenopistossa on nimetty kahdeksan tärkeintä kehittämisen kohdetta. Loppuyhteenvedossa tarkastellaan itsearvioinnin pohjalta tavoitteiden toteutumista lukuvuoden 2023–2024 aikana.

Jatkuva palautteen kerääminen ja asiakaslähtöisyyden kehittäminen. Asiakaspalautejärjestelmä on edelleen yksi työväenopiston suurimpia vahvuuksia. Asiakkaiden odotuksista ja toiveista kertovia palautteita saadaan runsaasti. Palautteita on käsitelty lukukausittain ja niitä on käytetty työväenopiston toiminnan kehittämisessä yhä enemmän asiakkaiden tarpeita vastaavaksi.

Syväsivistyksen ja kestävän kehityksen periaatteiden vieminen käytäntöön opiston toiminnassa sekä opiston kestävän toiminnan näkyväksi tekeminen Syke 2 -hanketyöllä. Opisto on edistänyt kestävä kehitystä kannustamalla aineettomaan kulutukseen, käyttämällä kurssitoiminnassa kierrätettäviä materiaaleja, tarjoamalla sähköisiä palveluja ja ympäristötietoisuutta lisääviä kursseja ja mm. Hurmaava surmaava kulutus -tapahtuman yhteistyökumppaniensa kanssa. Opiston organisoima kierrätyspöytä on saanut asiakkailta kiitosta. Henkilökunnalle on järjestetty Kestävän kehityksen työpajapäivä osana Syke-hanketta.

Uuden palvelun kehittäminen: asiakkaan osaaminen näkyväksi. Osaamisperusteisuus on toimintamalli, joka tukee osaamisen tunnistamista ja tunnustamista riippumatta siitä, miten tai missä osaaminen on hankittu. Työväenopisto on ollut aktiivisesti kehittämässä opintopistekurssitoimintaa, ja tarjonnut mahdollisuuksia täydentää puuttuvaa osaamista. Lukuvuoden 2023–2024 opintopistekurssitarjonta lisääntyi edelliseen lukuvuoteen nähden huomattavasti, mutta uuden palvelun juurruttamiseen tarvitaan vielä aikaa.

Tekemisen tilojen tarjoaminen toimijuuden vahvistamiseksi. Toimijuus on kykyä ja voimavaroja vaikuttaa omaan elämään. Se vahvistuu sosiaalisissa suhteissa ja vuorovaikutuksessa. Työväenopisto on mahdollistanut yli 1500 kurssilla asiakkaiden harrastamisen ja tavoitteellisen opiskelun. Lukuvuoden aikana tuhannet opiskelijat kehittivät itseään. Heille on tarjottu mahdollisuus toimia aktiivisesti ja saada pystyvyykokemuksia. Palautteiden perusteella opinnot tuovat vaihtelua arkeen ja vaikuttavat myönteisesti hyvinvointiin.

Perehdyttämisaineiston ja -vastuiden selkeyttäminen työpaikan vetovoiman kasvattamiseksi. Perehdyttämisaineiston työstäminen on aloitettu lukuvuonna 2023–2024. Sen on tarkoitus valmistua vuoden 2024 loppuun mennessä. Tuntiopettajien perehdytykseen liittyviä asioita on käyty läpi pedagogisessa tiimissä. Palavereja on pidetty myös henkilöstöyksikön HR-asiantuntijoiden kanssa henkilöstöhallintoon liittyvien toimenpiteiden ja vastuiden selkeyttämiseksi.

Osallisuuden kehittäminen ja henkilöstön asiantuntijuuden vahvistaminen valtakunnallisesti hanketoiminnalla ja kansainvälisesti verkostoja luomalla. Työväenopisto on mukana kahdessa valtakunnallisessa hankkeessa, joissa tavoitellaan osallisuuden kehittämistä. Hanketyötä on tehty sekä opistossa että yhteistyökumppanien kanssa yhteisissä työpajoissa. Kansainvälistä verkostoitumista edistävään Virkistävää työnkulkua -hankkeessa on mukana lähes 20 päätoimista työntekijää. Heistä kahdeksan toteutti oman osuutensa lukuvuoden 2023–2024 aikana.

Opiston brändin ja tunnettuuden vahvistaminen juhluvuonna 2024 yhteisöllisesti ja asiakaslähtöisesti. Työväenopisto on lukuvuonna 2023–2024 ottanut kantaa alueelleen ja yhteisölleen tärkeisiin aiheisiin, kuten vapaan sivistystyön rahoitukseen ja kestävyysteemoihin. Juhlavuosi on ollut suosiolinen tunnettuuden lisäämisessä. Opisto on ollut aiempaa paremmin näkyvillä ja näkyvyys on ollut myönteistä. Työväenopisto toimii aktiivisesti sosiaalisessa mediassa julkaisten useita julkaisua viikossa.

Työväenopisto on lukuvuoden 2023–2024 aikana edistänyt vuosien 2023 ja 2024 vuosisuunnitelmissa määriteltyjä kehittämisen kohteita. Arviointi osoitti monia opiston toiminnassa hyvin sujuvia käytäntöjä, mutta myös asioita, joihin tulee kiinnittää huomiota entistä paremman toimintatavan

löytämiseksi. Tärkeimmiksi koettuja kehittämisen kohteita olivat viestinnän lisääminen, taloustietoisuuden kasvattaminen sekä resurssien ja toiminnan yhteensovittaminen.

Työväenopiston toiminnan laajuus on kiinni resurssoinnista. Tampere on kasvava kaupunki. Vapaan sivistystyön kurssien kysyntä kasvaa väestönkasvun myötä. Myös maahanmuuttajille kohdistetulle kotouttavalle koulutukselle on koko ajan aiempaa enemmän kysyntää. Valtionosuusrahoituksen kiristyessä arvioinnissa esille nousut kysymys resursseista on avaintekijä työväenopiston toiminnan kehittämissuuntaa ja mahdollisuuksia määriteltäessä.

Liite Tampereen seudun työväenopiston hankkeet lv. 2023–2024

Hankkeen nimi	Alku	Loppu	Tavoite	Rahoittaja	Yhteistyökumppanit
Lukuvuoden 2023–2024 uudet hankerahoitukset					
Kestävät koneet	Syksy 2023	kevät 2024	Kehittämishanketta valmisteleva vierailu: kestävän tulevaisuuden suuntaviivoja taidekasvatuksen ja taiteen keinoin.	Nordplus Junior	Children Art School of Tartu
Lukuvuonna 2023–2024 jatkavat hankkeet					
Kiihdytyskaista kestävään arkeen	kevät 2023	kevät 2025	Vahvistaa aikuisten työelämässä tarvitsemia perustaitoja	OKM	
Syke 2 – merkityksellisyden äärellä	syksy 2023	kevät 2025	Kehittää henkilöstön kestävyysosaamista sekä syväsviivityksen ja kestävän elämäntavan opintotarjotinta ja opiskelijoiden omaoimista oppimispolkua	OPH	
Virkistävää työnkulkua	syksy 2023	syksy 2024	Saada uusia ideoita ja impulsseja, parantaa Tampereen seudun työväenopiston tekemisen laatua, kansainvälistyä ja laajentaa verkostoja, lisätä opiskelijoita hyödyttävää työhyvinvointia	Erasmus+	Tampereen kesäyliopistoyhdistys, Ahjolan kansalaisopisto, Silta-Valmennusyhdistys
Esteet nurin!	syksy 2023	kevät 2025	Edistää kuntalaisten näkökulmasta tasa-arvon, yhdenvertaisuuden, esteettömyyden ja saavutettavuuden toteutumista kansalais- ja työväenopistojen opetuksessa ja toiminnoissa	OPH	Tornion kansalaisopisto, Wellamo-opisto, Joensuun seudun kansalaisopisto, Kotkan opisto, Kuopion kansalaisopisto
Kansalaisopistojen tulevaisuuskuvat	syksy 2023	kevät 2025	Laatia skenaariotyöskentelyn avulla omalle opistolle lähitulevaisuuden strategia ja pidemmän ajan visio	OPH	Toimihenkilöjärjestöjen Opintoliitto ry, Helsingin aikuisopisto, Auralan kansalaisopisto, Hiiden opisto, Jyväskylän kansalaisopisto, Järvenpään opisto, Kauniaisten kansalaisopisto, Kuopion kansalaisopisto, Nurmijärven Opisto, Omnia Espoon työväenopisto, Pieksämäen Seutuopisto, Tornion kansalaisopisto
Lukuvuonna 2023–2024 päättyneet hankkeet					
Priima Pirkanmaa – Osaamisperusteisuutta kehittämässä	syksy 2020	syksy 2023	Perehdyttää henkilöstö osaamisperusteiseen kurssisuunnitteluun ja jalkauttaa opintopistekurssien prosessi opistojen eri henkilöstöryhmille	OPH	Ahjolan kansalaisopisto, Pirkan Opisto, Taito Pirkanmaa ry., Valkeakoski-opisto
Digitaitoja maahanmuuttajille	kevät 2023	syksy 2023	Parantaa maahanmuuttajien digitaalisia taitoja digiloikkaa varten sekä parantaa mahdollisuuksia työmarkkinoilla ja opinnoissa, ehkäistä syrjäytymistä ja vahvistaa osallisuutta	ESR	